46ՐԴ ՏԱՐԻ · ԹԻՒ 477 · Կ. ՊՈԼԻՍ, 6/19 ՆՈՅԵՄԲԵՐ 1902 · ԶՈՐԵՔՇԱԲԹ · 18 ՇԱՊԱՆ 6 ԲԸՇՐԻՒՆԸ ՍԱՆԻ 1318

JOURNAL ARMÉNIEN
MANZOUMÉI-EFKIAR
38, Grand' Rue de la S-Porte, 38
CONSTANTINOPLE

ՏԷՐ ԵՒ ՏՆՕՐԷՆ
ՅՈՎՀԱՆՆԷՍ Ֆ. ԴԱՅՍԷՐԵԱՆ
ՈՐՈՒ Կ'ՈՒՂՂՈՒԻ ԱՄԷՆ ՏԵՍԱԿ ԳՐՈՒԹԻՒՆ
ԽՄԲԱԳՐՈՒԹԻՒՆ
38, Գալաթա Սկի Մահասէի, 38
Խմբագրութեան ուղղուած գրութիւններ եւ չեն արուիր։

Մանզումէի Էֆքեար

ՀԱՅԱԹԵՐԹ ԱՌԱՒՕՏԵԱՆ

ԱԶԳԱՅԻՆ, ՔԱՂԱՔԱԿԱՆ, ԳՐԱԿԱՆ, ԳԻՏԱԿԱՆ ԵՒ ՏՆՏԵՍԱԿԱՆ

منظومهٔ افكار
ارمنيجه بوى وسياسى غزتەدر
صاحب امتيازى : اوحانس فريد
اداره خانەسى : بابِ عالى جادەسنده نومرو ۳۸

ԲԱԺԱՆՈՐԴԱԳՐՈՒԹԻՒՆ

	Ցարեկան	Վեցամեայ
Պոլսոյ համար	80 ղր.	50 ղ.
Գաւառներու համար	108 »	60 »
Դրաստահմանի համար	25 ֆր	13 ֆ.

ՑԱՑՏԱՐԱՐՈՒԹԻՒՆ ՊԱՏՄԱՆՆԵՐ
Մէկ անգամի համար, տողը 5 դրուշ,
Մէկ անգամէ աւելի ծանուցմանց համար մասնաւոր պայմաններ։

10 ՓԱՐԱ · "ՄԱՆԶՈՒՄԷ,, ԿԸ ՀՐԱՏԱՐԱԿՈՒԻ ԱՄԷՆ ՕՐ ԱՐՇԱԼՈՅՍԻՆ · 10 ՓԱՐԱ

ՈՉ Կ'ԵՐԿՆՆԱՆ, ՈՉ ԿԸ ԿԱՐՃՆԱՆ

ԹԷ պարզ փափաքէ մը մղուած, տանջող արհեստներու մէջ գտնուող անհատներուն վիճակագրութիւնը ձեռնարկէք օր մը, մեր մէջը, պիտի գտնէք, անխուսափելի կերպով, որ, գրագիրները է՛ն վերի կողմը պիտի բազմին ադ վիճակագրութեան։

Ազատական և ոչազատ ասպարէզներուն մէջ գտնուող անհատներու ամբողջական թիւին փոխարէն, գրագիրներու կատարեալ բազմութիւն մը ունինք այսօր, զոյն հաւասարապէս գործանող, յորդելու ատաքեան, անխոսկած։

Ինչո՞ւ սա առանկ է. մարդ չգիտեր, ու չպիտի ալ գիտնայ։

Բայց սա յայտնի է, մինակ, որ, այսօր, ո և է դպրոցէ դուրս նետուող մ'և է տղայ, գործին մէջ անյաջողութեան դիմող ո և է անհատ, ու, քիչ մը ալ, —ասիկա չը կրնար չըլլալ,— վարժապետութենէն խեր չտեսնող ո և է տիրացու, —որովհետեւ տիրացու կ'ըլլան ատոնք անպատճառ,— անեղծալի փափաք մը կը զգայ գրագիր դառնալու, ու, ո և է միջոցով, կը դառնայ ալ։

Ահա ա՛ս իսկ պատճառներով, գրագիրներու ամբողջ բազմութիւն մը կայ մէջը։

Դիցուք դիպ գրագիր է, անոր գիտցածը գրագիր է, դպրոցէն երեկ դուրս եղբայրն ալ գրագիր է, մանկապարտէզ գացող քրոջը տղան ալ գրագիրութեան կը պատրաստուի, ու մայրը... որ քանի մը օրէն զաւակ մը պիտի ծնի, ան ալ... գրագիր պիտի ըլլայ, եթէ անոր հայրը բաղդ ունենայ, ու երեխան... մանչ ծնի։

Գրագի՛ր, ամէն կողմ գրագիր։ Աշխարհ գոցէ՝ գրագիր բանէ։ Ասիկա առանկ իսկայ մը դարձած մեր երիտասարդութեան համար, որ կեանքի մէջ դուրսը անդամ մը գրագիրութեան դուրսէ՝ չէլալի՛ բան է։

Ինչ, ի՛նչ պիտի ըսէք։

* * *

Ինչ վիճակ մը կը ներկայացնեն սա կեանքի այսօր, մեր մէջը։ Ադ է ամենէն յաճախակը ու կարեւորը, որովհետեւ առանց ատոր, ոչ մէկը իրաւունք պիտի ունենար զանոնք արգիլել գրագիր ըլլալէ, եթէ անդիմադրելի փափաք մը կը զգան անոնք ադ արուեստին, որուն պարտնական ազատորութիւններուն համը իրենք մինակ գիտեն հարկաւ։

Բեմ նախ որ type են անոնք։

Ձմեռան, երկաթուղիին մէջ, զբօսանքի մը, շրջելուքը, վերջապէս որ որ կ'ուզէ՛ք, հանդիպեցէ՛ք անոնց մէկուն, իր շարժուձեւերէն, կերպասներէն, նայուածքէն, քալուածքէն, մէկ խօսքով, ո՛ և է պզտիկ մէկ շարժումէն, առանց օխալի կրնաք վճռել որ, գրագիր մըն է ձեր դէմինը, — ինչպէս ինքնաթիւ են երանելիները։ Ադ ալ յանցանք մը չէ սակայն, ոչ դատելի բան մը, որչափ ան կամ թիւնը, որուն մէջ կը գտնուին ատիպէ, աւա՛ղ, խի՛սա չատերը։

Դասակարգի բաժանումներուն հետ, անոնք կամ բացարձակ գերին իրենց «բաղդոն»ներուն, —շատ արտաքին դիրքի մը մէջ,— կամ ի՛նչ ծառայած վաճառականին բեռնէն քիչ մը բարձր ասիճանով ըլլալ, կամ վերջապէս, է՛ն գերադիրքը —որուն մէջ գտնուիլ շատերու վիճակուած է,— քիչիկ մը բարձած անդամ մը, իրենց պատկանելամտաւորականին մէջ։

Ի գործին ամէնէն ցաւալի կողմը այն է, որովհետեւ բաղդատապէս շատ պզտիկ աս վիճակը, որչափ չատ կ'արգելն «բաղդոն»ներու իրենց գրագիրնուն դիրքը չեմանչնալէն առաջ, [illegible] բարու առաւել պէս [illegible] իրենց տեղծած են մեր շնորհ[illegible] գրագիրները։

Ու աս թերութեան վնասները թերեւ չեն որ կը տուժեն անոնք։

Անանցմէ գրեթէ և ո՛չ մէկը լիովին կրցած է ըմբռնել իր ընդգրկած արհեստին ինչութիւնը, զայն գիտակցաբար վարելու և անոր մէջ կարենալ առաջդիմելու համար։

Իրենց գործին հարիղանը, անոնց աչքին, կը տարածուի տունէն մինչեւ գրասենեակ, և գրասենեակէն տուն երթալուն մէջ,—ո՛չ աւելի, ոչ պակաս, առանց բացառութեան, և առանց սխալանքի։

Մեր գրագիրներու անթուելի բազմութեան մէջ, չէք գտներ, դեղի՛ համար, մէկ հոգի մը, որ ուզած ըլլայ, բարեմասնէն, և ի՛ր իսկ չահին համար, ընդարձակելու արհեստին սահմանները, լա՛ւնէն հետեւելու և հմտանալու գաղտնիքներուն ան պաշտօնին, որուն մէջ կը գտնուի։

Գրագիրութիւնը, որ անմիջական մասն է վաճառականութեան, իբր արուեստ, անհուն դաշտ մըն է, որ ուսումնասիրելի անհնարելի գանձարաններ կը պարունակէ իր մէջը, և անով գրաւուիլ, զայն սերտելու առարկայ դարձնել, մեծագոյն հաճոյքն է, ա՛ն մարդուն համար, որ իրեն արուեստ դրած է գրագիրութիւնը։

Ի՞նչ պէտք սակայն, ըսած են մեր գրագիրները, անով զբաղիլ, տիրանալ անոր ամէն գաղտնիքներուն, երբ անանդին հասարակ վարժութիւն մը, կը բաւէ ամէն բան։

Ու ասա՛նկ, մեր գրագիրներէն և ո՛չ մէկը ուզած է զայն լուրջ profession մը նկատել և ինքզինքը տալ անոր, հետեւելով վաճառականութեան — որուն գործնական գործառնութիւնները կը կատարեն իրենք — առօրեայ բոլոր փուլերուն, և ընդհանուր առեւտրական աշխարհին մէջ անոր տարած հանգամանքներուն, որով մինակ պիտի կրնային բարձրացում մը յուսալ իրենց առուեսին մէջ, հիմը դնելով, իրենց համար, օրըստօրեական առաջդիմութեան մը, — քանի որ ո և է անհատի սկզբնական ու գերագոյն գաղափարակոն է առաջդիմութիւնը, ան գործին մէջ՝ ուր կը գտնուի, ինչ տեսակ գործ մը որ կ'ուզէ ըլլայ ան։

Առեւտրական հանդէսներ, վաճառականութեան և առեւտրին առաջդիմութեանը հիմնական սկզբունքները ճանաչցնող գիրքեր է իրենց գրագիտական գեղութիւնը ընդարձակող ուրիշ ո՛ և է միջոցներ, երբեք չեն հետաքրքրեր զիրենք։ Բոլոր ասանց դէմ, լուռ, սկեպտական ու քամահրող անտարբերութիւն մը կը պահեն անոնք, անփութորէն բաւականանալով գլխաւորապէս գործունէութեան ան նեղկո՛ւկ շրջանակին մէջ, ուր կը գտնուին, և որ զիրենք չի կրնար երբեք բարձրացումի հասցնել։

Հասարակ գրագիր մը կը ծնին անոնք, հասարակ գրագի՛ր մը կը մնան մինչեւ խոր ծերութիւն, երբ դառնութիւնով կը զգան իրենց կեանքին խաչը ունայնութիւնը։

Վաճառականներու, ապահովագրողներու, յանձնակատարներու, և դեռ հազար ու մէկ տեսակ առեւտրական հաստատութիւններու մէջ պաշտամարող գրագիրներէն մէկուն, փորձեցէք բան մը գրել տալ, իրենց մասնագիտութեան վրայ, տեսէ՛ք, առօրեայ ընթացիկ չնչին գործառնութիւններէն դուրս, բանի մը գիտակցութիւնը ունի՞ն անոնք։—ամենեւի՛ն։ Իրենց պաշտօնատեղին մտած առջի օրը ինչ որ գիտէին, քայլ մը առաջ չեն գացած, ամենեւի՛ն։ չեն հետաքրքրուած իրենց շուրջը անցած դարձած իրողութիւններով և ան հսկայաքայլ առաջդիմութիւնով, զոր վաճառականութիւնը կ'ընէ, իր բոլոր մասնօրօրէն բարդ մասրամասնութիւններուն և գործառնութիւններուն մէջ։

Ու իբր անտեղիտալի հետեւանքը աս մեղապարտ անշարժութեան, մե՛ղք, չեն առաջդիմեր անոնք,— կը մնան՝ ուր որ են, բանի մը պէս, որ ո՛չ կ'երկընայ և ո՛չ ալ կր կարնայ։

ԵՆՈՎՔ ԱՐՄԷՆ

ԲԻՆԿԵԱՆՑԻ Տ. ՎԱՐԴԱՆ ՔՀ. ԱՍԼԱՆԵԱՆԻ ՊԱՏԱՍԽԱՆԸ ԻՐ ԸՆԴԴԻՄԱԽՕՍՆԵՐՈՒՆ

Ա.

ՆԵՐԱԾՈՒԹԻՒՆ

«Մանզումէ»ի մէջ հրատարակած երեք գրութիւններս պատճառ եղան որ անձիս ու գրութեանս դէմ հրատարակուին հաւիւ երեք թեր գրութիւններ ու ՈՒԻԼ կատր դէմ գրութիւններ։ Շատ ցաւ զգացած են դիմախօսներու եօթը ,որոնք գրեցին իրենց ուղածները, չատեր ալ անոնց օգնութեան փութացին որպէս զի, եթէ հրնար էր, մոռացութեան վիրը իջեցնէին անունս ու գրածքներս ամէնուն ընդհանրապէս պատասխանելով կ'ըսեմ չնորհակալ եմ։ Մէկը միայն, Բարիզէն Պ. Մոգպետը՝ ազատ մնացած սեպեր եմ պատասխանիս մէջ միւս ամէնուն ընթացքէն ատոր համար և մասնաւոր չնորհակալութիւններ կը կրկնեմ։

Կարգով կը պատասխանեմ ընդդիմախօսներուս գիտնալով որ դժգով չի պիտի մնան երբ զիրենք կը յարգեմ գրուածքներնուն մի առ մի ներկայացնելով դիտողութիւններս։ Ընդդիմախօսներս եղան Ա. Պ. Մոգպետը, Բ. Մէրսէսէս Դ. Պ. Սրամ Անտօնեան Դ. Բռիզանդէմ Ե. «Սուրհանդակ»ի Խմբագրութիւնը Զ. Պ. Կարապետ Սաֆանեան Է. Պ. Արաչէս Ցարութիւնեան և Ը. «Արեւելեան Մամուլ»ի Խմբագրութիւնը։

ՄԷՐՍԷՍԻՆ

«Մասիս»ի մէջ կ'ըսէք. «Դպրոցականներէ մինչ ի գործոց անյաջողութեան պատճառով փակեղը գլուխը դնող տէրտէրներ, դէմ կը խօսին ֆրանսականութեան և բարուց ըստ ամենայնի մեր հետեւողութեան դէմ»և կը պատմէք մեզի Գ. կայսրութեանժամանակի գրական փայլուն Ֆրանսայի մասին։ Իմ պատասխանս չատ կարճ է. —Էթրուէն ալ Լիւիսի ժամանակը չատանց անցած է։ —1904 թիւ «Սուրհանդակ»ի մէջ Թէլլա կ'ըսէ. «Լա Ֆէոնդրիէ, որուն մէջ Զօլա քարոզիչի չեչաբով կամաւոր ամլութիւնը կը ջախջախէ (մոլութիւն՝ որ չատ տարածուած է Բարիզի մէջ)։ Եւ մեր գրութեան նպատակն էր զգուշացնել անընտանեսիրութենէ և անբազմամնութենէ, կարծեմ։

1095 թիւ «Սուրհանդակ»ի մէջ «Մանզումէ»էն օրինակուած մեր է՛ն ֆրանսասէր հեղինակին՝ Տէմիրճիպաշեանի մէկ յօդուածին մէջ կը կարդամ «պէտք չէ սահմանափակուինք ֆրանսական գրականութեան մէջ. ո՛չ Հիւկօն անխաբ է և ո՛չ Էմիլ Զոլան։ Անհուն գրականութիւն մը ունին Անգլիացիք և Գերմանացիք։ Այդ երկու լեզուները սովրիլ կը յորդորեմ մեր երիտասարդութեան՝ մանաւանդ Գերմանացուցը, որ առեւտրական լեզուներու առաջինը ըլլալ կը ձգտի»։ Եւ մենք կը չանայինք հասկցնել թէ Ֆրանսայէն զատ կային ուրիշ անուանի ազգեր և լեզուներ։

Ընդդիմախօսներէս չատեր զիս ուչընչութիւն անուանելով ըսին «դո՛ւն ո՛ւր Ֆրանսան ուր.»ատոր համար կ'առաջարկեմ. Ֆրանսան ո՛ւր Բինկեանը ո՛ւր հատուածը բոլոր աշխարհի ֆնոչրաֆներուն մէջ արձանագրել տալու է, որպէս զի մէյ մ'ալ չի յանդգնի ո՛ր և իցէ Բինկեանցի մանաւանդ երբ աէրտեր եղած ըլլալու սխալը գործած է, համարձակիլ որ և իցէ ազգի գրականութեան մանաւանդ Ֆրանսականին վրայ բառ մը խօսելու։ Բինդատաներս կը պահանջեն որ հաւատանք թէ արտաքոյ Զմիւռնիոյ աններելի է Գրաղատութիւն։

Մէրսէսէսի դպրոցականներու հասցէին գրածին կը պատասխանեմ. դպրոցականներէ յառաջ կու գան ապագայի մեծ գրագէտներ և չատ երանի էր մեր համայնքին համար, եթէ անոնք իրապէս զգացած ըլլային լրութեան մեծ պէտքը, և լաւը յոռիէն նախամեծար համարելու գեղեցիկ ուղղութիւնը։ Այս մասին մինչդեռ Պ. Մոգպետ կը խոստովանի ֆրանսական գրականութեան ազդեղ կողմին ալ մեր մէջ ցրուումը. Մէրսէսէս հակառակը կը պնդէ և կը յամառի թէ ա՛ն ամէն բաներ որ Ֆրանսայէն եկած են լաւ են ուստի և ինձի կը մնայ ընդդիմախօսներէս Պ. Մոգպետին համամտութիւնս յայտնել։ Մեր առեւտրական ձախորդութիւնը բնաւ յարաբերութիւն չունի մեր յարուցած վիճաբանութեան հետ և ամենեւին չի կրնար փասի տեղ ծառայել Մէրսէսէսին, անանկ չէ։

Պ. ՄՈԳՊԵՏԻՆ

Ձեր գրած սիրուն ընդդիմախօսականին մասին ,որ«Մանզումէ»ի404 թիւին մէջ երեւցաւ., շնորհակալութիւն միայն ունիմ նշանակելու. վասն զի բոլոր ընդդիմախօսներուս մէջ դուք միայն գտնուեցաք որ քննադատութիւնը իր բանաւոր վիճակէն դուրս չի հանեցիք։ Դուք նաեւ միակը մնացիք վեհանձնութեան մէջ, ու զիս անարգելու չափ չի ելլաք այլ ընդհակառակն ելաք զիս Մանչէսթրի քահանայութեան ընտրելի առաջարկեցիք։ Ինձի մեծ պատիւ կը սեպեմ ունենալ ձեզի պէս միակ հակառակորդ մը քան ասը հատ ազէտ բարեկամներ։ Կը մաղթեմ, որ դուք ունենաք Ձեր ուրոյն թերթը և ուսուցանէք մեր խմբագրագան գործը ստանձնողներէն չատերուն ինչ որ կը կոչուի ձէնթլմէնի վայելուչ ընթացք։

Իսկ թէ Հոգին Ս. Շնորհաց բառնար ձեր ուղեղին մէջ կաթած տարակոյսին արգասիքը։ Իմ աղօթքս ձեր աղամբարին փոխարէն կը ձօնեմ և կը մնամ միշտ ակնածանօք։

Պ. ԲՐԻԶԱՆԹԷՄԻՆ

Գոհ եմ նաև ձեր գրութենէն, որ երեւցաւ 1092 թիւ «Սուրհանդակ»ին մէջ։

Անկեղծ չնորհակալութիւնս երբ կը գրէք. «Ես ալ ձեզի հետ եմ աէրտէ՛ր, հռչակելու համար թէ «Մէթոտի վրայ» կոչուած գիրքը մեր համայնքին, մեր միջավայրին օգտակար ըլլալու հանգամանքը չունի »

Մեր բացած վիճաբանութեան մէջ ձեր այդ խոսքովանութիւնը չատ ծանրակշիռ է և չատ պէրիք։

Օգուտիդիդ մէջ տեղ մ'ալ կը գրէք «երկուքս ալ Աստուծոյ կը հաւատանք, խաչին առջեւ կը ծնրադրենք և գրքերու ամէնէն պատուականներէն կը գտնենք Աւետարանը»։ աքանչելի հատուած մ'է ատիկայ մինակ թէ բնաւ չի համաձայնիր միեւնոյն յօդուածիդ մէջ սպրդած քանի մը հատուածներուդ հետ. զոր օրինակ կը ծաղրես զիս ու կ'ըսես. «Որովհետեւ յօդուածդ ծայրէ ի ծայր կարդացի՝ բարեխօսելու եկ ա՛ հեղ դատաստանին օրը»ատ գրածդ իսմէն զատ աւետարանն ալ կը ծաղրէ։ Ուրիշ հատուածի մը մէջ կ'ըսես «կրօնքը ճշմարտութիւն կամ ոչ իբրեւ գեղեցիկ բան մը կը սիրեմ», ատ ալ ատողդ սկզբունք մը չէ և կը հերքէ վերի խօսքդ։ Կ'ըսես «անհաւատ ըլլալու չափ խելացի չըլլալուս գիտակցութիւնը թերեւս պատճառ եղեր է որ մնամ կուրօրէն հաւատացող մը, երկիւղած քրիստոնեայ մը և դեռ ինչո՞ւն չի փընտռեմ»։

Իսկ երբ Ֆանթէզիներուդ առաջինը կը կարդամ այս տարուան յունվ. 1ի «Արեւելեան Մամուլ»ին մէջ՝ կը գայթակղիմ. կը գրես 87 էջին մէջ.

«Տալիդդա Կո՛ւմմի.

Եփրայերէն սորվելու ձանձրոյթը տուր դուռ քեզի. ինչ է, Հրէայ աղջիկ մը քունէն պիտի արթնցնես եղեր, հրա՞նչք է ատիկայ։ Այս դարուս մէջ խօսելու պէտք չկայ Մովսէսի աղջիկ մը անկողնէն դուրս ցատկեցնելու համար. փոխանակ փալիդդա հալիդդա ըսելու, հինգնոց մը ցուցուր հեռուէն, տես ինչպէս անկողնէն դուրս կը ցատկէ։ Հրաչքիդ աւելի զօրութիւն տալ կ'ուզե՞ս, տասնոց մը ցուցուր և հաւատար նորէն կը... եթէ կ'ուզես»։ Կէտերուն տեղ դուն գրած ես բարեկիրթ սայսի մը մէջ չի կրնալ խօսուելիք խօսքը։

Զիս իբրեւ հայհոյիչ, փիլոնազրկութեանս կը բաղձաս ու Իզմիրի Ս. Մեսրովպեան վարժարանին բարեկարգելու բարձր պաշտօնիդ ամենայնիւ հանապազ կը գտնես, այդ կարգի թաբայխանի և հատապահատար ֆանթէզիներ. անանկ չէ։

Օն ուրեմն մեր ալ ըսելիքը, զոր առանց ձեռնոց դնելու կը խօսիմ, տեսէք ես ալ ճիշտ ձեզի պէս պարզ կը խօսիմ

Կրօնքը պէտք է սիրել վասն զի ճշմարիտ է

Կրօնքը պէտք է սիրել վասն զի բարի է

Կրօնքը պէտք է սիրել վասն զի գեղեցիկ է

Եւ ոչ թէ ըսածիդ պէս «Կրօնքը ճշմարտութիւն կամ ոչ վասն զի գեղեցիկ է պէտք է սիրել»

Առանց ձեզի պէս հրչ դիպ ունենալու կը յայտարարեմ թէ չեմ կրնար գեղեցկութիւնը ստութեան հետ միացած երեւակայել կամ թէ ուրիշ բառերով ըսեմ ճշմարիտը, բարին ու գեղեցիկը. այս է մեր իտէալը, և ա՛ն ամենուն՝ զորս տգեղներ կ'անուանէք ձեզի պէս չի կրնայ մտածելնուն համար մինակ։ Կ. Պոլսի և Զմիւռնիի երիտասարդութիւնը կը խուսափի ամենանալէ. ասի ընկերային մեծ չարիք մ'է հաստատած պատրիարքարանի վիճակագրական ստոյգ տեղեկութիւններէ և ես իրաւունք ունիմ բողոքելու թէ թուաւոր են այն գաղափարները, զորս անկրօնութեան հետամուտներ կ'ուզեն ցրուել մեր մէջ և երբ դուք երեցկիս կը նմանցնէք Գ. Կոստանդեանի ըմբիշին վրայ գրած Միլսի Վէնիւսին ֆիլիպաֆին՝ հակասութիւններու ամենէն մեծը, խեղաթիւրումներու ամենէն օխէթնալը կը փաստափանէք. և զքեզ «Մանզումէ»ի արդար քննադատութենէն ազատելու համար, «Սուրհանդակ»ին մէջ օգնութեան փութացողները աւելի կը ծանրացնէին ձեր դիրքը առանչի ուղղադատ հասարակութեան։

Կ'ըսէք որ «ես կրօնքս ձեզի չամ կամ թերեւս ձեզնէ ալ աւելի կը սիրեմ վասն զի տարկայ հմտանամ է մինչդեռ ձեր ծրդն է այն և վասն զի մայրիկս սորվեցուցած է ինձի աղօթել»։ Թէ դուն որքա՞ն կը յարգես ծնողքդ կը ցուցուի յունվ. 1ի հակառաւոր ֆանթէզիդ մէջ, յորում սպանիչ ծաղրիդ թոյնը կը թափես հանրիդ յիշատակին, անոր բարեպաշտիկ մէկ ըմբռնումը նը-շաւակելով։ Եւ պիտի հաւատայի թէ իրարու հմտանամ է կրօնքը իսմէն աւելի սիրելդ, եթէ քեզի պէս ընդունէի թէ հմտզուս ըսուածը կրնայ բաղկացած ըլլալ թէ՛ ճշմարտութենէ և թէ՛ ստութենէ։

Իսկ երբ կ'ըսես թէ քու ծրդդ է այն. ատոր կ'ըսեն ֆրանսարանութիւն. վասն զի կղերը անարգելու համար չատ ճոխ է այդ լեզուին բառդիրքը և դուք սիրելիդ իմ Բռիզանթէմ, չատ ջերմեռանդ էք հաւատալու այն ամէն արատոց խօսքերուն, որոնք ֆրանսերէնին մէջ տպուած գտնուին։ Կը բողոքեմ ձեր տարածել փորձած այդ թիւր համոզումին դէմ, կղերին մէջ իրեն ունեցած հաւատքին ու համոզման համար զոհուողներ բիւրաւոր են նոյն իսկ այսօր խաւարակուռն Ափրիկէի և Մայրագոյն Արեւելքի մէջ...։

Վերջին խօսք մ'ալ ունիմ եթէ կը ներէք պատուականդ իմ Բռիզանթէմ. «Ինչո՞ւդ պէտք Գ. կոստանդեանի խուսմար խաղալը» կ'ըսէք. և «Ան կրնար իբրեւ հարուստ այդ հաճոյքն Ալ ինքն իրեն պարգեւել» կը յայտարարէք և մանաւանդ թէ չէք կրնար ըմբռնել թէ «խումարպազութիւնը ինչ մտաւ ելաւ կ'ունենայ անաստուածութեան խնդրին հետ» և որ ամէնէն աւելի ծաղու նիւթ ըրած էիք սա էր թէ, «ինչո՞ւ խումար կը խաղայ բառերը 24 բունթօ գրերով տալ տուեր էր»։ Ահա պատասխանս. —ձգենք թէ ես այդ պարագան բոլորովին անցողակի նշանակեր էի. եթէ Ց. Գուրգէն էֆ. ետ չառներ իր խօսքը,— մենք ատով հաստատել ուզեր էինք թէ այդ մարդը ոչ մէկ բանով բարի օրինակ հանդիսացած էր մեր համայնքին։ Կը ձգենք զայն և ձեզի կ'ուղղենք մեր հարցումները. ո՞վ կուտայ ձեզի իրաւունք որ դուք խաղամոլութիւնը անմեղ հաճոյքներու կարգը անցընէք ձեր անսանչ երգիծաբանականին մէջ։ Բաղաքական տնտեսութիւնը գողութիւն կ'անուանէք զայն և չատ անգամներ ցաւ ի սիրտ կարդացած եմ հայ լրագրութեան մէջ թէ օր քան զօր կ'աճի այդ տոյժմիկնը հայ ընտանիքներու մէջ և հրապարակագիրներուն մէջ մինակ զքեզ տեսայ որ խաղամոլութիւնը կ'անուանէր «հանգիստ վերապահելու կամ թոյլատրեալ հարուստներու։» Համամիտ եմ Ֆրանքլինի պէս ականաւոր գիտնականի մը որ «Հարստութեան ճամբան» գրքոյկին մէջ կը յայտարարէ «ո՛վ որ կը հաւատայ ձեզի թէ առանց աշխատութեան կարելի է հարստանալ նա թունաւորիչ մ'է»։ Որով կը հաստատեմ թէ «ինչո՞ւդ պէտք» խօսքը չատ սխալ հարցում մ'էր և նս ընկերությունը ամէնէն աւելի հարուածող երեք մեծ մոլութիւններէն մէկն էր որ նշանակել կը ջանամ։ կին, խաղ, Գինի, Բօլ որ Քօքի վէպը գիտէք։ Հայ ժողովուրդին կենսական ուժերը սպառողներն են, սիրելիդ եմ Բռիզանթէմ, անպարկեշտութիւնը, խաղամոլութիւնն և արբեցութիւնը ոորոնց դէմ զինուած ըլլալու ենք և, ես և՝ դուն ու բոլոր հասարակութեան հետ խօսողները։

Կրցանք հասկցնել։

Մասիսի օրինակը կուտաք և իմ մէ՛ն աւելի խորաքննիչ «կ'ըսեն թէ ով» կը պատմէք անոր քարոզի ժամանակ խաղի թղթեր թեւերուն մէջէն թափթփելը ու կ'ըսէք «ոչ երբէք անիկայ խաղամոլութեամբը կը դադրի հոյակապ անձնուրոյթեան մը ըլլալէ»։ իսկ ես ընդհակառակն կ'ըսեմ ,եթէ ատոյգ աղբիւրէ առած էք ձեր այդ պատմութիւնը իսկապէս կը մնայ անոր համբաւին։ վասնզի մոլութիւնը հարուածելու պաշտօնին մէջ գործնականօրէն հաստատել իր խաղամոլութիւնը՝ անհասկնալի է մեր Բինկեանական ուղղին և եթէ ձեր արամադրութեան մէջ առաջ երթանք, հարկ կը ծի գովել արբեցութեան դէմ քարոզող եկեղեցականը, որուն ծոցէն իմաստ օղին չի՛չեն՝ բեմին վրայէն։ Երկուքէն որի՛ն դատողութիւնը ճիշտ է։

Մանչէսթրը երթալուս խնդիրը երազ անուաներ էք և ՇԱՏ ՈՒՇ ԱՐԹՐՆ. ՅԱՄ ԲԱՂՁԱՆՔ. քալ է. յաղողուցէք այդ հովուական պաշտօնին ընտրութեան բեկումը, բայց թէ ատով կը կը կարծէք մնասած ըլլալ ինձի՝ չարաչար կը սխալիք, վասնզի իմ յոյս Մանչէսթրի վաճառականներու ընտրութեան վրայ կեդրոնացած չէ։ Քրիստոսի. անունին համար իմ հոգս ինձի հասած ամէն զրկանք՝ բախտաւորութիւն կը սեպեմ, ամէն անձկութիւն՝ մեծութիւն. ամէն առապանք՝ հանգստութիւն. և երբ ամէն կողմէ միացընեն իրենց ձայները և ի ձայն փղոյ՝ չատ մը խմբագրութիւններ իրենց օժանդակ ունենալով, պոռան թէ «մեծ է Արտեմիսն Զմիւռնիոյ» ինձի կը մընայ) յայտարարել թէ «Քրիստոսի Աստուածութեան փաստին համար պատրաստ եմ աղքատութեանս՝ մառաքի ալ, անուանարկութեան ալ»։ ալ և զիս Քրիստոսի սէրէն ո՛չ մէկ զօրութիւն կրնայ բաժնել. ո՛չ կեանքը, ո՛չ մահը, ո՛չ հարստութիւնը, ո՛չ աղքատութիւնը, ո՛չ հրեչտակներն և ո՛չ ալ աշխարհի փիլիսոփայութիւնները։ Ատոր համար երբ անանկ ըսիք ուրախ եղայ, ոչնչութիւն անուանեցէք ցնծացի, ծաղրեցիք, գոհունակութիւն ունեցայ. անօթի թողուլ չանաք՝ պիտի բերկրիմ և բառ մը չունիմ ձեր այդ անձիս դէմ մատած, ըրած ու ընելիք չարիքներուդ դէմ, վասնզի՝ լեռան Քարոզին մէջ, փոխարէնը տուած էր ինձի ԻՄ ԵՐԿՆԱՒՈՐ ՎԱՐԴԱՊԵՏՍ, իմ յոյս, իմ լոյս, իմ երջանկութիւնս, իմ կեանքս։

Անարդական խօսքերուդ փոխարէն յարգանքներս։

* * *

ՍՈՒՐՀԱՆԴԱԿի խմբագրութիւն, երջանիկ կը զգաք ինքզինքիդ երբ Բռիզանթէմի յօդուածը կը հիւրընկալէք Ձեր առաջին էջին մէջ։ Ձեր այդ զգացումը հասկցայ, քանի որ առանց բառ մը գրած ըլլալու մեզի թեր կողմէն մեր ընդդիմախօսներուն առջեւ լայնօրէն կը բանաք Ձեր թերթին էջերը, և կ'ընծայէք ամէն կարգի դիւ-

բութիւններ զմեզ Թշնամոներու խըմբին։ Ազատ էք դուք։ 1095 թիւ թերթերնուդ մէջ ալ ինչ փութկոտութեամբ կը վերնագրէք «Քոլիզանթէմ և գիւղացի քահանան», և եթէ ձեռքերնուդ գար, ոսկի գրերով պիտի քանդակէիք Յ. Գուրգէն էֆէնտիի «Մառացագիր»ը, որով ձեզի ատելի եղող «Մանզումէ»ին մէջ երևնալու ամբարչութիւնը գործող տէրտէրը պատիժը կրած պիտի ըլլար. չա՛տ ապրիք։ Տէրտէրներու երբեմնի անճահ կռիւներու պատմութեան մէջ, որոնք կը զարդարեն ձեր սիւնակներ, անվախ կերպով «էնսաֆական գծուծ կռիւներ» կրնաք անուանել ու իրաւունք ունիք։ Վասն զի այսօրուան քանձեան է վարեն ապալչա։ Ապալչն հայ տէրտէրներն են հայ լրագրութեան մէջ։

Կը համիրք կարդալ Աւետարանը երբ կ'ըսէ. «Կեղծաւո՛ր հանէ՛ նախ աչքիդ գերանը և ապա նայիր հանել եղբօրդ աչքին մէջի չիւղը։» Ու մեծարոյ Գուրգէն էֆէնտին ինչ բան պակաս թողուցեր էր Իրեն ինծի ըսած խօսքը չյիշելու համար, որ դուք ամապարեր էիք այդ գրին ներքեւ կցելու Ձեր մարգարէութիւնը թէ «Տէրտէրին ըսածը բոլորովին սուտ է եղեր։» Եթէ, ինչպէս կը տրամաբանես, Յ. Գուրգէն էֆ., վասն զի «Արէտ» ստորագրութեամբ հեղինակաւոր անձնաւորութիւն մ'է և հետեւապէս անոր յիշողութիւնը անսխալ է՝ ըսելիք չունիմ։ Գոնէ ես չեմ հաւատար անսխալութեան։ Ես չեմ չփոթած Գուրգէն էֆէնտին ուրիշի հետ, ինչպէս կը կարծէ. անոնցմէ փորձութեան մ'ալ չեմ եղած ենթակայ։ Շատ դիւրին էր ինծի համար գրել «կ'ըսեն թէ» եթէ զիջում ընել ուզէի մինչեւ ստութիւն։ Ես ընդհակառակը կը զարմանամ անոր զիս քնաւ չճանչցողի պէս խօսելուն, — գուցէ տէրտերութիւնս սարին դիրք մը համարուի։ — Երկու մեծ բաներ կայան, որով ես միշտ յարգութեան մէջ էի մեծարոյ Գուրգէն էֆէնտիի հետ, որանց առջինն էր ազգականութիւն։ Ես երեքին իրեն բարեհամբաւ կրթարանին նոյն տարիներուն աշակերտիլը և որ մեծն է Բիւնկեանցի Փափազեան Ստեփան էֆէնտիի հետ իրեն ունեցած մեծ մտերմութիւնը։ Եւ ես բազմիցս առիթ ունեցած եմ լսել երկուքին խօսակցութիւնը օրուան եկեղեցական հարցերու վրայ։ ուսած և զարմացայ, երբ կարդացի Յ. Գուրգէն էֆէնտիի նման յոյժ յարգելի անձնաւորութեան նշանակած այն միւս կամաւոր մոռացումին վրայ, որ հարկ չեղած տեղը դուրս կուգար այն ոտքոնին մէջ։ Մոռցեր էր իմ հին ծանօթս թէ ինքն էր տարիներով պաշտպանած կրօնքի և եկեղեցիի դասը արքեպիսկոպոսական դասակարգին դէմ անմոռանալի Բինկեանցիին և Քրիստոսուր Ղազարեանի պէս մեծանուն անձնաւորութեանց հետ, ու հիմա ելեր է յայտարարելու թէ «Ամ Բինկեանցի տէրտէրին հետ չեմ ես, երբ Մեթոտի Վրայ գիրքը տխրահռչակ կ'անուանէ, հապա զանիկայ կը դաւանիմ հռչակաւոր գիրք մը։ Ես տէրտէրին պէս Կոստանդեանը իր ողղութեանը չէի արհամարհեր, այլ կը յարգէի և իր մեռնելէն ետքն ալ կը մեծարեմ անոր յիշատակը և չեմ քննադատեր»։

Ամ ամէնուն ըսելիք չկայ, մինակ թէ կրօն. Ժողովին պատկ. խորհրդարարին կից սենեակէն կարելի է մարկ ընել այսքա՛ն հակասական յայտարարութիւններ. ինչ է Ձեր կարծիքը, Պատ. խմբագրութիւն «Սուրհանդակ» թերթի. իրաւունք չունիմ բողոքելու երբ ձեր սիւնակներուն մէջ, արեւուն լոյսին առջեւ և Յ. Գուրգէն էֆէնտիի պէս հեղինակաւո՛ր անձնաւորութեան մը կողմէ, հռչակաւոր կ'անուանուի ա՛յնպիսի գիրք մը, որուն հայ համայնքին հաւաքին և բարոյականին ընդհանրապէս ըլլալը բացարձակ կը դրեն, նոյն իսկ այսօր Իզմիրէն յոյժ պատկառելի գրագէտներու գիտնական անձերու, ու գեղացի յետադիմական գաղափարներով լի սա տէրտէրին ըսածը կը վաւերացնեն։ Հապճեպ գրութիւններ կը ընեսն, Պատ. Տեարք, որ և իցէ ստորագրող անձի, երբ կանխակալ կարծիքներով պաշարուած է անոր ուղեղը. ուսա՛ և կը խնդրեմ, «Մանզումէ»ի հետ ունեցած երկան բարակ հակակրութիւններդ ԲԱՆԻՆ աղբիւր մի համարիք։

«Արեւելեան Մամուլ»ի հասցէին կ'ուղղէք սա խօսքը.— «Արեւելեան Մամուլին, որ հարկաւ կրօնի և բարոյականութեան հակառակորդ մը պաշտպանելու պէտքը չունի։» Ասով եթէ կ'ուզէք հասկցնել թէ կը պաշտպանէք դուք զայն, ես կ'ըսեմ. «Արեւելեան Մամուլը չատ վաղեմի և չատ լուրջ թերթ մ'է, և որ մեծն է, պաշտպանութեան կարօտ վիճակի մէջ չէ։»

«Մանզումէ»ի հետ ունեցած հաշիւնիդ առանց ինծի՛ նայելնիդ կը խնդրեմ։ Աղէկ չըլլար։

Տ. ՎԱՐԴԱՆ ՔՀ. ԱՍԼԱՆԵԱՆ

Բինկիան

ԱՇԽԱՐՀԱԲԱՐ ՆԱՐԵԿ
Թարգմանեց ՔԱՍԻՄ
ԿԱՐԴԱԼ ԵՐԲՈՐԴ ԵՐԵՍԸ
ԽՆԱՄՈՎ ՊԱՀԵՑԷՔ ԹԻՒԵՐԸ
47—120

ԱՐՏԱՔԻՆ

ՎԻԼՀԵԼՄ ԿԱՅՍԵՐ ԱՑՑԵԼՈՒԹԻՒՆԸ

Թէպէտ Լոնտոնի Բորդուկէզ դեսպանը և Անգլիոյ արտաքին գործոց նախարարութիւնը կը հերքեն Վիլհէլմ կայսեր այցելութեան վերագրուած ուէ քաղաքական նպատակ, բայց Ֆրանսայի մէջ սա կարծիքը կը տիրէ թէ Սէնտրինկէմի դղեակին մէջ միջազգային կարեւոր խնդիրներ նկատողութեան առնուեցան։ Ֆրանսական թերթ մը կ'ըսէ. «Տարակոյս չկայ թէ՝ Վիլհէլմ կայսեր և Բորդուկալի թագաւորին էնուարտ է.ի առած ընտանեկան այցելութիւնները ամէնէն աւելի կարեւոր քաղաքական այցելութիւններն են։» Կ'ըսուի թէ գլխաւորաբար խորհրդակցութեան առարկայ եղան Հարաւ Ափրիկէի՝ բորդուկէզ ստացուածքները։ Բայց «Թան» այս ենթադրութիւնը չընդունիր և կ'ըսէ. «Տէլկոյի Ծոցին խնդիրը Անգլիոյ համար մեծ և անմիջական կարեւորութիւն ունէր հարաւ ափրիկեան պատերազմին ատեն. բայց այսօր զինուորական տեսակէտով վտանգ մը չկայ այլ ևս։ Պատերազմին ատեն Բորդուկալ չէզոք ընթացք մը բռնեց, առանց Անգլիոյ բան մը մերժելու։ Գոէրներուն նուաճումէն և իրենց երկրին Անգլիոյ կցուելէն յետոյ, անշուշտ չպիտի ուզէ Անգլիոյ հետ գէշ երթալ։ Այս պատճառաւ խորհրդակցութեանց համար տրուած շարժառիթը չատ որոշ չէ։» Գալով այն խօսքին թէ Գալիֆոր և Զէվպրլէնի դատիճը Գերմանիոյ յարած է, կառավարական օրկանը կ'ըսէ թէ այս գիւանագիտական զրոյցին հաւաստի առաջ պէտք է սպասենք որ ապացոյց մը տրուի։ Ոչ ոք գիտէ Վիլհէլմ կայսեր և Էնուարտ թագաւորին բանակցութիւններուն բուն նպատակը, որ կրնայ ըլլալ որ քաղաքական բնոյթ բնաւ չունենայ։

ՔՐԻՒԿԷՐԻ ՑԻՇԱՏԱԿՆԵՐԸ

«Թայմզ»ի իր նոյմ. 15ի թիւին մէջ կը հրատարակէ հատուածներ՝ Քրիւկէրի յիշատակներուն այն տեսակէն որ քիչ ատենէն պիտի հրատարակուի, բազմաթիւ լեզուներու թարգմանուած։ Այդ հատուածները կը պարունակեն պատմութիւնը այն եղելութեանց՝ որոնք պատահած են 1877էն մինչեւ քրիւկէրի Եւրոպա գալը, 1900։ Մեուսնին Քրիւկէրի կեանքին մէջ խիստ սրատգրաւ անցքեր կան, մանաւանդ այս վերջին տարիներուն մէջ։ Բրէթորիայէ մեկնումը, իր կնոջ առած հրաժեշտը, Լօրէնցօ-Մարքէզ կատարած ճամբորդութիւնը և այդ նաւահանգիստէն Եւրոպա մեկնումը, գլխաւորները կը կազմեն ատոնց։

ՍՊԱՆԻԱԿԱՆ ԴԱՀԼԻՃԸ

Սպանիական նախարարութիւնը վերջապէս կազմուեցաւ հետեւեալ կերպով.

Նախարարապետ՝ Սակասթա,

Արտաքին գործոց նախարար՝ կոմս Տէյմասվար,

Արդարութեան նախարար՝ Մ. Բիւրիկերվէր,

Ելմտական նախարար՝ Մ. Էկիլէօռ,

Ներքին գործոց նախարար՝ Մ. Մոռէ

Պատերազմական նախարար՝ զօրավար Վէյլէր,

Ծովային նախարար՝ ծովակալ Վերակա,

Հանրային կրթութեան նախարար՝ Մ. տը Ռոմանոնէս։

Հանրային գործոց նախարար՝ Մ. Ամսս Սալվատոր։

Նոր նախարարները ենթարկուեցան իրենց ընտրութեան համար պէտք եղած պաշտօնական արարողութեան, և երկուշաբթի ներկայ եղան ժողովներուն նիստին։

ԶԱՐՈՒՀԻՆ

Զարուհին իր վերջի հիւանդութեան հետեւանքով բաւական սակաւ վիճակի մէջ ինկած է։ Վիճակը կարելի եղած չէ ծածկել իր վեհ. ամուսնէն։ Մէկ քանի օր առաջ Զարը և Զարուհին ծովակալ Թիրդուվի քով ճաշեցին և Զարուհին կերակուրի ատեն բերնէն բառ մը իսկ չհանեց, և ետքն ալ չխօսակցեցաւ պալատական տիկիններուն հետ, իր տկարութեան պատճառաւ։ Օսէայէ կը գրեն թէ Զարուհիին արկարութիւնը այնչափ ծանր չէ։

ՀԵՌԱԳԻՐՆԵՐ

ՍՈՖԻԱ, 17 Նոյեմ.— Պուլկարիոյ նախարարութիւնը սապէս կազմուեցաւ.— Մ. Տանէվ՝ նախարարապետ ու արտաքին գործոց, Մ. Սարաֆով՝ ելմտական, Մ. Լուցքանով՝ ներքին, զօրավար Բարբիքով՝ պատերազմական, Մ. Ռատէվ՝ կրթական, Մ, Թէոտորով՝ դատական, Մ. Բորով, Սեպրանիէի դեսպանատունը՝ հանրօգուտ շինութեանց եւ Մ. Ապրաչէվ՝ առեւտրական ու երկրագործական։

ՎԻԵՆՆԱ.— Ֆրանց Եոզէֆ կայսրը որ քանի մը օրէ ի վեր յոդացաւէ կը տառապէր, ապաքինեցաւ։ Ցաւերը գրեթէ բոլորովին դադրած են։

ԱԿՐԱՄ.— Զինուորական օրէնքը որ սեպտ. 3ին հաստատուած էր, Խըրուութիւններու եւ Սերպերու միջեւ ծագած կռիւներուն հետեւանքով, վերացաւ։

ՄԱՏՐԻՏ.— Սէուիլիէն առնուած լուրերու նայելով, կուսակալը Մարոքի վեհապետէն հրաման ստացեր է չչարունակել թշնամութիւնները Պէնիտէր ցեղին դէմ, վասնզի տարկամաճման ազատ թողած է, գողոնները վերադարձնելէ եւ բանտարկեալները արձակելէ ետքը։

ՊՐԻՒՍԷԼ.— Անգլիոյ Երեսփ. ժողովին անդամ Մ. Քէյր Հէրտի, այս առտու ձերբակալուեցաւ իր բողոքողներուն հակառակ ոստիկանութեան պահականոցը տարուեցաւ, և ինքզինքը օրինաւորապէս ճանչցնելէ ետքը միայն արձակուեցաւ։ Ցեռոյ անգլիական դեսպանատունը դնաց, իր ձերբակալմանը դէմ բողոքելու։

ՈՒԻՆՏՍՈՐ.— Անգլիոյ թագաւորը իրիկուան ժամ 7ին հոս հասաւ. քիչ ետքը ժամանեց նաեւ Բորթուկալի թագաւորը։ Երկու վեհապետներու տեսակցութիւնը չատ սիրալիր եղաւ։ Երկուքն ալ յետոյ Ուինտսորի պալատը գացին։

ԲԱՐԻԶ.— Վերապահութեամբ կ'ըսուի թէ Սիամի հետ կնքուած դաշնագրութեան մասին Երեսփ. ժողովին գաղթային խումբին կողմէ յայտնուած անպատշաճ կարծիքին հետեւանքով, արտաքին գործոց նախարար Մ. Տէլքասէ արտադիր է յետաձգել դաշնագրութեան յանձնումը Երեսփ. Ժողովին եւ Սիամի հետ նոր բանակցութիւններ կատարել։

—Բարիզի վերաքննիչ ատեանին անդամ Մ. Անարիէօ որ Պուլէնի գործին խառնուած է, Ռուէնի ատեանին յանձնուեցաւ։

—Մ. Տէլքասէ յայտարարեց Մ. Էթիէնի թէ բոլորովին կը մերժէ Սիամի հետ կնքուած դաշնագրութեան Խորհուրդարանին կողմէ վաւերացման յետաձգումը. ծանրակշիռ պարագաներու հետեւանքով կնքուեցաւ այդ դաշնագրութիւնը։

ԼՈՆՏՈՆ.— Քարլոս թագաւորը Ուինտսոր հասաւ, ուր ընդունուեցաւ Էնուարտ թագաւորին կողմէ։

ՀՌՈՄ.— Իտալիոյ Երեսփ. ժողովը նոյեմ. 26ին պիտի բացուի։

ԱԹԷՆՔ.— Սինոդը միաձայնութեամբ Աթէնքի մետրոպոլիտ կարգեց Սպարթայի նախորդ մետրոպոլիտ Տ. Թէոքլիթոսը։

ՊԵԼԿՐԱՏ.— Սքուբլինայի մեծամասնութեան ակումբին մէջ նախարարութիւնը ներկայացուց իր ծրագիրը, որ գրեթէ նման է արմատականներու եւ յառաջդիմականներու միացումէն ի վեր եղած նախարարական ծրագիրներուն։

ԱՇԽԱՐՀԱԲԱՐ ՆԱՐԵԿԸ

Միմիոյն «Մանզումէ»ի այն ընթերցողներուն յայտուկ է, որոնք թիւ 431էն սկսեալ թերթ կը գնեն։ Աշխարհաբար Նարեկը բացէն պիտի չծախուի։

ԹԷՎԱԶԻՀԱԹ

Սիւրբէի Հիւմայուն քէթխիւսասը սատէլու էօմէր պէյէ թէրֆիէն ուլա սընֆը սանիսի, վէ Սիւրբէի Հիւմայուն քէթխիւլերի իզդիթու Մուհիտտին պէյ իլէ Խաբրիտ էֆ.յէ թէրֆիէն սանիյէ սընֆը միթէմայիդի վէ սէր իւքեամ ռիֆ. Մէճիա էֆ.յէ սալիսէ ռիթպէլերի թէվճիհ պույրուլմուշ սբր։

* * *

Պուքրէշ սէֆարէթը Սէնիյէսի պաշ քէթխպէթինէ՝ Թահրիրաթը Խարիճիյէ Դրլէմի միմիյեթլիկինէ՝ Պուքրէշ սէֆարէթը Սէնիյէսի պաշ քէթխիպի Մկրտիչ էֆ. Թային պույրուլմուշ, վէ մուամիլէյիհիմանըն էվվէլճէ ալէյհսուզ Թահլիֆլերի իճրա խիդմիշ տիր։

ՆԵՐՔԻՆ

ՎԵՀ. ՍՈՒԼԹԱՆԻՆ ԾՆՆԴԵԱՆ ԲԱՐԵՒԱՍՏԻԿ ՏԱՐԵԴԱՐՁԸ

ԵՒՐՈՊԱՑԻ ՄԷՋ

Ինչպէս գրած էինք Պոլսոյ և համայն Թուրքիոյ պէս, արտասահմանի մէջ, օսմ. ներկայացուցիչներու, դեսպանատնց և հիւպատոսարաններու կողմէ չքեղապէս տօնուած է Վեհ. Սուլթանին ծննդեան տարեդարձը։

Այս առթիւ հետեւեալ հեռագիրները կը հասնին։

ՍՕՖԻԱ, 17 Նոյեմբ.— Այսօր Կայս. գոմիսէրութեան պաշտօնարանին մէջ նմանը չտեսնուած շքով կատարուեցաւ Վեհ. Սուլթանին ծննդեան տարեդարձը։

Առտուն Սոֆիայի միւֆթին ու իսլամները նոյն պաշտօնարանը եկան, գոմիսէր պէյին յայտնելու իրենց շնորհաւորութիւնները և հաւատարմական ու հպատակութեան այն զգացումները զոր կը տածեն Վեհ. Սուլթանին նը կատմամբ։ Միւֆթին աղօթքներ կարդաց և իսլամներէն մէկը բանախօսեց։ Բոլոր ներկաները «Բատիշահըմ չօք եաշա» գոչեցին։ Ֆէրտինանտ իշխանին պահակախումբին նուագածուները Համիտիէ քայլերգը և ուրիշ կտորներ կը նուագէին։

Պուլկարիոյ Ֆէրտինանտ իշխանը ընտանեկան տարեդարձի մը առթիւ բացակայ ըլլալով, անոր կողմէ առաջին թիկնապահ Նիքոլայէվ զօրավարը և քարտուղար Մ. Տապրովիչ շնորհաւորական այցելութիւն տուին կայս. գոմիսէրին։ Նախարարապետը և արտաքին գործոց նախարարն ալ կատարուեցան կողմէ այցելութիւն տուին։

Գրեթէ բոլոր նախկին նախարարները, քաղաքային ու զինուորական բարձրաստիճան պաշտօնատարները, քրիստոնեայ ու հրեայ հասարակութեանց հոգեւոր պետերը և քաղաքին երեւելիները ներկայ էին։

Օտար բոլոր հիւպատոսները շնորհաւորական այցելութիւն տուին Գոմիսէր Ալի Ֆերրուխ պէյի, որ իր քարտուղարներուն հետ սիրալիր կերպով կ'ընդունէր հիւրերը, ինչ որ չատ դիտելի էր ու գնահատելի։

Այցելուները չամբանեալով և այլն պատուասիրուեցան։ Խանդավառութեամբ բաժակներ պարպուեցան Վեհ. Սուլթանին կենացը։ Դիւղերը գոմիսէրութեան պաշտօնարանը չքեղապէս զարդարուեցաւ ելեկտրական լոյսերով։ Ալի Ֆերրուխ պէյ երեկոյթ մը տուաւ. սրահները չքեղապէս զարդարուած էին. ճոխ չքասեղան մը կար. երեք հարիւր հրաւիրեալներ ներկայ էին։ Մինչեւ առտու տեւեց պարահանդէսը։

* * *

ԲԱՐԻԶ.—Օսմ. դեսպանատան մէջ։ Միւնիր պէյ փայլուն ընդունելութիւն մը կատարեց։ Իրիկուան, դեսպանատունը չքեղապէս լուսազարդուած էր ելեկտրական լոյսերով։

* * *

ՊՐԻՒՍԷԼ.—Վեհ. Սուլթանին ծննդեան տարեդարձը տօնուեցաւ։

«Օրիոն» լրագիրը իրարու միացնելով Վեհ. Սուլթանին և Պելճիքայի թագաւորին տարեդարձները, մեծ հացկերոյթ մը տուաւ քաղաքին որբերուն։

Վեհ. Սուլթանին և Պելճիքայի թագաւորին կենացը բաժակներ առաջարկուեցան հիւանդանոցներու նախագահ Մ. Էլոյի և «Օրիանի»ի տնօրէնին կողմէ։

Կիրակի օրը, չքեղ ցերեկոյթ մը տրուեցաւ Ռուաեալ Սիրքի մէջ, 5000 հոգիի ներկայութեան. ներկայացումը սկսելէ առաջ, նուագախումբը նուագեց Համիտիէ քայլերգը որ եռանդագին ծափահարութիւններով ընդունուեցաւ։

Երեկոյթէն յետոյ նուագահանդէս տրուեցաւ և չքեղ հացկերոյթ մը «Օրիանի»ի տնօրէնին կողմէ՝ իր բնակարանին մէջ։

ՊՈԼՍՈՅ ՄԷՋ

Ինչպէս գրած էինք Վեհ. Սուլթանին բարեբաստիկ Մնդեան տարեդարձին օրը կատարուեցաւ Հայաստանի Նաւահանգիստին կոհակարգել քարափին վրայի Վեհ. Սուլթանին գահակալութեան տարեդարձին ի յիշատակ կանգնուած կոթողին բացումը։

Ներկայ էին Հանրօգուտ շինութեանց նախարարութեան օգնական Ճէմալ պէյ, քարափին գոմիսէր Արսլանեան Գէորգ էֆ., օգնականը՝ Ֆէրիտ պէյ, Սկիւտարի հրամանատար Մէհմէտ Ալի պէյ, Անատոլուի երկաթուղիի ընդհ. տնօրէնի օգնական Մ. Հիւսնին, ընդհ. քնիչ Մ. Քրէբս, շահագործան վարչութեան և առեւտրական տնօրէնները, բժշկապետ Ֆր. Բլորոպ, առեւտրական տնօրէնի օգնական Ադասեան էֆ., ճարտարապետ Մաղաք էֆ., Մկրտիչ էֆ. Լայլն։ Կոթողը գորգերով ու ծաղիկներով զարդարուած էր։ Կրօնական պաշտօնեայ մը բարեմաղթութիւններ ըրաւ Վեհ. Սուլթանին կենաց և յետոյ 12 ոչխարներ մորթուեցան։ Հանրօգուտ շինութեանց նախարարութեան օգնական Ճէմալ պէյ բացաւ կոթողին վրայի ծածկոցը։

Կոթողը ճերմակ մարմարէ շինուած է և երկու պատուանդանի վրայ դրուած։ 14 մէթր բարձրութիւն ունի և 8 մէթր լայնութիւն։

Կոթողին գլուխը կը փայլի Կայս. Թուղրան, որու տակ ոսկեզօծ արձանագրութիւններով գրուած է, թէ այդ կոթողը Անատոլուի Երկաթուղիի Օսմ. Ընկերութեան կողմէ կանգնուած է Վեհ. Սուլթանին Գահակալութեան քսանչորսամեայ յոբելեանին յիշատակին։

Ցեռոյ բոլոր ներկաները Հայտարարեցին նոյն պարագան մը, որու միջոցին բաժակներ պարպուեցան Վեհ. Սուլթանին կենաց համար։

—Իսկ կոթողին շինուած տեղը, այսինքն նաւահանգիստին կոհակարգելմասը 800 մէթր երկայնք, 8 մէթր լայնք, և 12–13 մէթր բարձրութիւն ունի։ Վրան 20 ելեքտրական լամբարներ կան արդէն նոյն գիշերը վառուած էին։

* * *

Նոյն օրը կատարուեցաւ նաեւ Պոլիս Պալըզ Բազարի ծովեզերը հաստատուած ձկնարանին բացումը։

Նոյն ձկնարանը գեղանայարկէ զատ 4 յարկ ունի, լաւագոյն պայմաններով շինուած։ Ջուկերը պահելու և լուալու համար մասնաւոր սրահ մը շինուած է ուր յատուկ խողովակներ ծովի առատ ջուր կը մատակարարեն։ Շէնքին ներսի մասը տարին 700 ոսկիի վարձքով տրուած է Մր. Պէյքերի, որ պաղօդի մթերանոցները պիտի հաստատէ հոն։

Բացումը կատարուեցաւ ժամը 6 ու կէսին. Վեհ. Սուլթանին համար եղած բարեմաղթութիւններէեթք բանախօսութիւն մը արտասանեց Հանրային Պարտքի Վարչութեան գօմիսէր Սայիտ պէյ։ Ցեռոյ ածուրդի դրուեցաւ կողով մը, 170ական ձուկ («պարպունետ», «չինքրոպ» և «բիսի») և 600 զրչ.ի մնաց ձկնարանի վարչութեան վրայ որ կայս. Պալատ մատոյց զայն. Հրաւիրեալները չէնքին Ա. յարկը եկան, ուր շքասեղան մը պատրաստուած էր։ Հանր. Պարտքի վարչական Խորհուրդին նախագահ Մ. Պէրժէ բանախօսութեամբ մը տեղեկութիւններ տուաւ նոր չէնքին մասին և բարեմաղթութիւններ ըրաւ Վեհ. Սուլթանին համար։

* * *

ՄԱԳՐԻԳԻՒՂԷՆ կը գրեն մեզի.— Ապրիլի օր կատարուեցաւ բացման շքեղ հանդէսը Մագրիւզի կամուրջին։ Խուռն բազմութիւն մը՝ հակառակ ցրտաշունչ հողմին՝ որոշեալ ժամէն առաջ եկած խռնուած էր։

Վսեմ. Գայմագամ պէյին կարգադրութեամբ պաշտօնական անձնաւորութիւնք՝ գլխաւորութեամբ Նորին Վսեմութեան՝ առաջնորդուեցան կամուրջին վայրը։

Հանդէսը սկսաւ Համիտիյէ քայլերգով, զոր երգեցին տեղւոյս Բիւլտիյէի աշակերտները, որուն յաջորդեց Իմամ էֆէնտիին աղօթքը և Մուֆթիի էֆէնտիին բարեմաղթութիւնները՝ որոնցմէ ետք Վսեմ. Գայմագամ պէյը՝ ճառով մը բացատրեց կամուրջին պէտքն ու կարեւորութիւնը զոր գըլուխ հանած է շնորհիւ մեր սիրեցեալ կայսեր բարձր կամքին։

Արդարեւ, գիւղացւոց համար հըմարիա բարիք մը եղաւ Վսեմ. Գայմագամ պէյին սոյն նախաձեռնութիւնը որուն համար երախտագէտ պէտք է մնայ ամէն Մագրիգիւղցի։

Կամուրջը՝ սիրուն և տոկուն շինութիւն մըն է և որ կայուած է դիւրացնելու գիւղին երկու մասերուն հաղորդակցութիւնը, նամանաւանդ թաղապետական գեղազարդ պարտէզին երթեւեկութիւնը։

Պաշտօնապէս հրաւիրելոց համար կամուրջին վրայ յատկապէս շինուած բարձանդակին վրայ կը նշմարուէին Իմամ և Հաքիմ էֆէնտիները, մաս.մէմուրին, երկաթուղւոյ դերտնօրէն Մ. Միլլէր և ուրիշ պաշտօնատարներ որպէս և ընկերութեան մօտ կայս. գոմիսէրը, թաղապետութեան նախագահ՝ Գառնիկ էֆ. Ճէզայիրլեան, Դատարանի անդամներէն Աւետիս էֆ. Աստուածատուրեան, թաղապետական բժիշկ Հագգը պէյ, Ցունոց կողմանէ՝ Մ. Ռ. Հաճօրլու և թաղապետական ժողովոյ անդամներէն Տիմիթրի էֆ. Լամպրիտի, և այլք. իսկ Հայոց կողմանէ՝ Գեր. Տ. Վահրիճ Ծ. վրդ. Շահլամեան, Տէր Սարգիս Զօհրապեան և Թաղ. Խորհրդոյ ատենապետ Յ.ՀՐ. Ունեցան, և ուրիշ բարձր պաշտօնեաներ և ծանօթ անձնաւորութիւններ։

Հանդէսը փակուելէ առաջ՝ Երկաթուղւոյ Ընկերութեան կողմանէ հանդէսին լուսանկարը առնուեցաւ, որմէ ետքը ներկաները իրենց յարգանքն ու երախտագիտութիւնը յայտնեցին, Գայմագամ.փոխանորդ Վսեմ. Օսման Պէյին, որ իր սոյն չատ կարեւոր նախաձեռնութենէն զատ գիւղիս համայն ժողովուրդը իրեն չնորհապարտ ըրած է՝ փողոցներուն վերաշինութեան ու նորոգութեանը համար տարած անխոնջ ջանքերուն պատճառով։

ՊՈՒԼԿԱՐԻՈՅ սահմանագլուխին վրայ վերջերս պուլկար ապստամբներու հետ տեղի ունեցած կռիւներուն մէջ վիրաւոր ինկած օսմ. զօրքերը Պոլիս բերուելով Համիտիյէ մանկանց հիւանդանոցին մէջ պիտի պատապարուին Վեհ. Սուլթանին հրամանով։

—Վեհ. Սուլթանին հրամանով Հայտար փաշա և Ֆուատ էֆ., քնուռթիւն մը պիտի բանան, Պուլկարիոյ սահմանագծին վրայ վերջերս կատարուած երկաթուղիի գիծին խանգարման մասին։

«ՇԹԱՑՆ» գերմանական դպրոցնաւը առջի օր Պէյրութէն Պոլիս եկաւ։ Ծովային վարժարանին տնօրէն Հիւսնի փաշա, զօրավար Անմէտ փաշա և Կայս. Թիկնապահ Մուրթաֆա պէյ չորեքնաւ երթալով բարի գալուստ մաղթեցին Վեհ. Սուլթանին անունով։

«ՇԹԱՑՆի» նաւազներուն ուսուցիչները Կայս. խոհանոցէն պիտի սրուին։

Նաւը չքեղապէս լուսազարդուած էր առջի գիշեր Վեհ. Սուլթանին տարեդարձին առթիւ։

ՌՈՒՍ դեսպան Մ. Զինովիեվ երկի առտու Պոլիս եկաւ դեսպանական նոր «Տօնէց» պահականաւով։

ԶԻՆՈՒՈՐԱԿԱՆ տուրք պիտի վճարեն նաև 1899 տարիէն սկսեալ արտասահմանի մէջ գտնուող առանձնաշնորհեալ հաստատութեանց մէջ գտնուող Օսմ. հպատակ և ազ.իսլամ պաշտօնեաները։

ԵՐԿՐԱՇԱՐԺ.—Սէլանիկի մէջ ապրի գիշեր երկրաշարժի բաւական ուժով երեք ցնցումներ զգացուած են։ Կարեւոր վնաս մը չկայ։

ՔԱՂԱՔԱՎԱՐՈՒԹԵԱՆ ՊԷՏՔԸ ԽԱՆՈՒԹՊԱՆՆԵՐՈՒՆ ՀԱՄԱՐ

Արհեստաւորներու՝ էրկնց յանձխորդներուն ըրած չահատակութեանց պատմութիւնները չատ են։

Այս անգամ մեր պատուաւոր բարեկամներէն բաղմանանօթ և յարգելի անձ մը, կը հանդիպի ատոնցմէ մէկուն, զոր ցոյց տալով կ'ուզենք զգուշացնել յանախորդները այն տեսակ խանութպաններէ, որոնք ա՛յնքան մոլեռնան, ոչ քաղաքավարութիւն գիտեն, այլ միայն ջանք ունին իրենց վարոնց ապրանքները սուղ գինով քշելու։

Մեր այդ բարեկամը, առջի օր ալ տաեն կը մտնէ կօշկավաճառ Դամիանոս Փափազեանի խանութը, Քարքէոյ, Գոմիսիոն խանի կից, և զոյգ մը փանթօֆ կը գնէ։

Տուն տանելով, փանթօֆը պզտիկ կուգայ։ Ցօրդոր առառն, մեր բարեկամը զայն կը բերէ խանութ, փոխելու համար։

Բայց խանութպանը, գիտնալով հանդերձ թէ փանթօֆը հաշուեյարդարութենէ մը մնացած ապրանք է, կ'ընդդիմանայ փոխելու զայն, ասելով թէ փիծ մը գոյացած է բանթօֆին տակը։ Ամէն խօսքի վրայ, մարդը չուզեր փոխել փանթօֆը, միշտ առաջ քաշելով իր ոչինչ փաստը։

Ինչպէս կը տեսնուի, այդ բրիկ խնդիրը այնչափ ոչինչ բան մըն է, և յիշեալ խանութպանին առարկութիւնը այնքան անիրաւ, որ երբեք չկրնար արդարանալի նկատուիլ ո և է մարդու աչքին։

Կ'երեւայ թէ՝ այդ խանութպանը իր ապրանքներուն տեսակին քիչութեանը համար է որ յարուցած է փիծի այդ խնդիրը, պարագայ մը՝ զոր կրնար անկեղծօրէն խոստովանիլ, և չվշացնել իր յաճախորդը։

Այս օրինակը ցոյց տալով կ'ուզենք զգուշացնել չատ մը յաճախորդներ իրենց գնումը ընելէ այն տեսակ խանութներէ, որոնց տէրերուն միակ ջանքն է իրենց «Թափօն» ապրանքները միայն քշել, սուղ գիներով, առանց գիտակցութիւնը ունենալու յաճախորդներու հետ վարուելու և մարդու մը պէտք եղած քաղաքավարութեան, ինչպէս կը ներկայանայ Պ. Դամիանոս Փափազեան, այս պարագային։

Այս խնդիրը կը յարուցանենք, ոչ թէ աննշան փանթօֆիմը համար, որ իրենք կարեւորութիւն չունի, մանաւանդ մեր այդ բարեկամին պէս ամէն կողմէ յարգուած և բարձրատիճան անձնաւոր

թեան մը, այլ սկզբունքի տեսակ-ով։

Ո՞ւ է խանութպան պէտք է գիտ-նայ որ յաջողութեան միակ միջոցն է անանալ առեւտուրի և յաճախորդնե-ու հետ վարուելուն պայմանները, և թէ միայն ապրանք ծրել, ստորին տեսակ ապրանքներ, սուղ գիներով. և դարձեալ պէտք է գիտնայ նաև որ, չատանալ այն տեսակ յաճախորդներ կրնան գրգիռանալ իրեն՝ որոնք պարզ յաճախորդէ մը աւելի յարգուելու իրաւունքը ունին։

ՎԱՂՐՈՒԱՆ ԹԻՒՈՎ

առեւանգուած աղջկան մը սրտառուչ պատմութիւնը, «ԱՌՆԵԼՈՒ Է ՓԻԼՕՆԸ» վերնագրով, և վիրաբուժական գործողութեան մը ենթարկուողին տպաւորութիւնները՝ քլորօֆորմէն։

ԲԱՐԻԶԻ ՊՕՐՍԱՆ

BOURSE DE PARIS

18 Նոյեմ. 1902

Ֆրանս.	3%	(3% Français)	99 45
Թրքական		(Tab. Turcs)	352 —
Գնացողիս.		(R. Turque D.)	27 97
Թրքոթուղթի		(Lots Turcs)	119 50
Պանք. Օթթ.		(Banque Ott.)	586 —
Թրանսվալ		(Transvaal)	122 50 ?

ՊԱՏՐԻԱՐՔԱՐԱՆԷՆ

ԿՐՕՆԱԿԱՆ Ժողովը գումարուեցաւ Հոգեւոր Պատրիարքարանի մէջ նախագահութեամբ Ս. Պատրիարք Հօր և ատենադպրութեամբ Փոխանորդ Սրբազանին, ներկայ էին նաեւ Շահպազեան Տ. Յովհաննէս և Սանտալճեան Տ. Գարեգին քահանաները։ Ժողովը հետաքրքրեալ տնօրինութիւնները ըրաւ.

1. Կիլիկիոյ տեղապահ Տ. Վարդան Արք. Յակոբեան, Խիան գաւառակի Հեղին գիւղի մէջ, Սաղատն գիւղին Տ. Կիրակոս քահանայի ձեռքով կատարուած բռնի ամուսնութիւն մը տեղեկագրած և տնօրինութիւն մը խնդրած էր։ Որոշուեցաւ յիշեալ Տ. Կիրակոս քահանան անպայման կերպով փիւնարկութեան դատապարտել։

2. Կիւրինի Կրօնական Ժողովը հաստատութեանց վրայ բացատրութիւն տուած և միւս կողմէ այդ մասին որոշ կանոնագիր մը խնդրած ըլլալով, որոշուեցաւ յանձնել Սսոյ Կաթող. Տեղապահ Տ. Կիրակոս Սրբազանի, կարեւորը տնօրինել։

3. Եզկատի երկու յանդգնապարտ քահանաները վերջապէս խնդրած էին որ Գիրեանակ Ատանա երթալու, տեղին վրայ կատարուի քննութիւնը. ոմանք Ժողովը իր նախորդ որոշման համաձայն Ատանա երթալ անհրաժեշտ նկատեց։ Միւս կողմէ որոշեց յանձնարարել Տ. Կիրակոս և Տ. Մովսէս եպիսկոպոսներուն, որոնք քննիչ կարգուած էին, որ հարկ եղած դիւրութիւնները ընծայեն, որպէս զի կարելի ըլլայ օր ուրեմն հարկ եղած քննութիւնը կատարել։

4. Աղեքսանդրիոյ խնամակալութիւնը գրած էր թէ Պատրիարքարանի դրամական համաձայն յետագայ քանանդարել գեղին Առաջնորդին, քանանայական խնդիրը տեղին կրօն. Ժողովոյ ներկայացնել և յետ օրինական քննութեան ընտրելիին արժանաւորութիւնը և հմտութիւնը հաստատելէ վերջ միայն կատարել ձեռնադրութիւնը։

5. Նիկոմիդիոյ վիճակին Ակմալու գիւղի Տ. Խորէն քահանան, վերջերս բռնի պաշտ մը կատարած ըլլալով, և դարձեալ իր անփութութեան երեսէն գիւղին ժողովուրդը բարոյապէս անկեալ վիճակի մը մատնուած ըլլալով, Ժողովը որոշեց Նիկոմիդիոյ Առաջնորդին յանձնել աղդարարութիւն մը ուղղելու յիշեալ քահանային։

6. Վանայ մէջ գտնուող Ցարութիւն կամարական սարկաւագի մասին նոր գանգատներ հասած ըլլալով, Ժողովը որոշեց Վանայ տեղապահին ուշադրութեան յանձնել խնդիրը՝ և յետ ստուգութեան հարկ եղածը աղդարարել յիշեալ սարկաւագին։

Ժողովը զբաղեցաւ նաեւ կարգ մը ամուսնական խնդիրներով, որոնց մէկ մասին վրայ տեղեկագիրներ ուղղեց Ս. Հայրապետին։

ՆՊԱՍՏԻՑ Ցանձնաժողովը երէկ գումարուեցաւ Ղալաթիոյ խորհրդարանը նախագահութեամբ Ս. Պատրիարք հօր. Անդամներէն Թէլեան էֆ. պահ մը միայն կրցաւ ներկայ գտնուիլ վասն զի այսօր գումարելի Խառն Ժողովոյ օրակարգը պատրաստելու համար ստիպուած էր Պատրիարքարան գըտնուիլ։ Ցանձնաժողովը նկատողութեան առաւ «Մայրենի Լեզու» անուն գիրքերուն խնդիրը որ երկար ժամանակէ ի վեր խորհրդակցութեան առարկայ դարձած էր և որոշեց նախ հարիւրին քան զեղչ ընել գրքերուն տնուանական գինէն (օր. «Մայրենի Լեզու»ի երեք ղրուշ գին ունեցող հատորին այսուհետեւ հարիւր բարա գին պիտի դրուի) և այս հարիւրին քան զեղչէն զատ հարիւրին երեսուն զեղչ մը եւս պիտի տրուի «Մայրենի Լեզու»ն ծախողին այսինքն հարիւրին յիսուն զեղչ մը եղած է որուն քանը աշակերտները պիտի չտին իսկ երեսունը գրավաճառները։ Ցանձնաժողովը որոշեց որ «Մայրենի Լեզու»ները առաջուան պէս հիւանդանոցի գրասենեակէն ծախուին և իւրաքանչիւր գրավաճառին տասը ոսկի ապառիկ տրուի։ Այս կարգադրութիւնը արդարեւ մեծ քայլ մ'է «Մայրենի Լեզու»ներու սպառման համար, բայց աւելի իրական կ'ըլլայ օգուտը եթէ նորանոր սրբագրութիւններով զբաղուին, սրբագրուին, յաւելումներու և զեղչերու ենթարկուին այդ դասագիրքերը։

ՊԱՀԱՓԻ նորընտիր Թաղ. Խորհուրդը իր առաջին նիստը գումարելով դիւանի ընտրութիւն կատարեր է հետեւեալ կերպով. Ատենապետ Մանուկ էֆ. Ճէվահիրճեան, Ատենադպիր, Հայկասէր էֆ. Աբիկեան, Գանձապետ, Միսաք էֆ. Յովհաննէս։

ՍԻՎՐԻՀԻՍԱՐՑԻՆԵՐ, որոնք ժամանակէ մը ի վեր Գալատիա բանտարկուած կը մնային, դատուելով անպարտ արձակուեր են։ Բանտին արձակուողները Վեհափառ Սուլթանին կենաց համար աղօթքներ և բարեմաղթութիւններ ըրեր են այդ առթիւ։

ՄԻՀՐԱՆ էֆ. Սմբատեան երէկ Պատրիարքարան գալով Ս. Պատրիարքին այելութիւն տուաւ, Մայր. Եկեղեցւոյ չինութեան համար՝ թերաչիւ գումար մը յանձնելով Ն. Ամենապատուութեան, որ ըստ իր սովորութեան, երեքշաբթի օրերը կը բաժնէ բոլոր գործաւորաց չաբաթականները։

ՋԵՆՈՒ պէյ Մէրհամէթեան 5 օսմ. ոսկի և Թաղէոս էֆ. Էքմէքճեան 1 անգլ. ոսկի նուիրած են Ղազարեանի Որբանոցին։

ՑԱՌԱՋԻԿԱՑ տարուոյն համար Ս. Փրկչեան Հիւանդանոցի Ընդարձակ Օրացոյցներուն մէջ Ս. Պատրիարքին Տիրամօր Տիկին Եղիսաբէթ Օրմանեանի Տիկին Մագիստրէնէ Բէնպուրեանցի, Տօքթ. Վահան Փաշա Մանուէլեանի, Զարեան Իլիաս էֆէնտիի և այլոց լուսանկարներն ալ պիտի գտնուին, հանդերձ համառօտագիր կենսագրականներով։

ԽԱՐԲԵՐԴԻ Պարտ. Փոխանորդ Տ. Եղնիկ Ծ. Վ. Գալփաքեան, պատասխանելով Պատրիարքական պաշտօնագրին, որով հաստատած էր իր Բաղէշի Առաջնորդ ընտրութիւնը, որոշմամբ Խառն Ժողովոյ, հաւանութիւն յայտներ է Բաղէշ ուղեւորելու և խնդրեր է որ Կայս. հրովարտակն ու պաշտօնագիրը ղրկուին իրեն։

ԿԷՏԻԿ ՓԱՇԱՑԻ Թաղ. Խորհուրդը Տնտեսական Խորհրդոյ ներկայացուցած է եկեղեցւոյ մատակարարութեան հաշիւները որ կը սկսին 1898 հոկտ. 18էն մինչեւ ցվերջ յուլիսի 1901 տարւոյ։

ԱԶԳ. վարժարանաց ներքին կազմակերպութեան առթիւ ծրագիր մը պատրաստելու համար կազմուած յանձնաժողովը երէկ գումարուեցաւ Ղալաթիոյ Խորհրդարանին մէջ և խորհրդակցութիւններ կատարեց վարժարանաց դասարանական կազմակերպութեան, աշակերտաց ընդունելութեան և մատակարար մարմնոց յարաբերութեանց մասին։

ԱՂԵՔՍԱՆԴՐԻՈՅ առաջնորդարանի խնամակալութեան Ատենապետ Վսեմ. Աբրահամ-Բարթող պէյ, նամակ մը գրելով Ս. Պատրիարքին, բողոքած է «Արեւելք» լրագրոյն մէջ Աղեքսանդրիայէն ղրկուած և առանց ստորագրութեան հրատարակուած նամակներուն դէմ և հարկ եղած անօրէնութիւնը խնդրած է։ Ս. Պատրիարքը՝ այս առթիւ յատուկ երկու կոնդակներ պատրաստել տուած է. մին Եգիպտոս առաջնորդին ուղղեալ, որ կը հրամայէ խաղաղասիրութեամբ ժողովրդեան մէջ ծագած գժտութիւնը՝ իրաւախոհութեամբ վերջացնել։ Երկրորդ կոնդակը՝ պատրաստուած է Վսեմ. Պողոս-փաշա Նուպարի, խնդրելով որ՝ ի սէր խաղաղութեան, խնամակալութեան ատենապետութեան պաշտօնէն չի հրաժարի, այլ ըստ առաջնոյն շարունակէ իր պաշտպանութիւնը՝ Աղեքսանդրիոյ առաջնորդարանի գործերուն։

ՎՍԵՄ. Պողոս-փաշա Նուպարեանի անդրանիկ որդին՝ ազն. Առաքել պէյ, որ մայրաքաղաքս եկած էր իր մեծ հայրը և մեծ-մայրը ու մօտիկ աղգականները տեսնելու, շաբաթ օրը մեկնեցաւ դէպի Աղեքսանդրիա։

ՆԻԿՈՄԻԴԻՈՅ առաջնորդ Տ. Ստեփան Արքեպիսկոպոս Յովակիմեան, երէկ այցելութիւն տուաւ Երուսաղէմացւոյն՝ Տ. Դէորգ Սրբազան Երեցեանի, Տ. Մեսրոպ Արքեպիսկոպոս Սուքիասեանի, և յետոյ՝ Պատրիարքարան երթալով՝ երկար տեսակցութիւն մը ունեցաւ Ս. Պատրիարքին հետ թեմական ինչ ինչ խնդրոց մասին։ Ն. Գերապատուութիւնը մտադիր է քանի մը օր մայրաքաղաքս մնալ, թեմական գործերէն մէկ քանին անձամբ կարգադրելու համար։

ԵՐՈՒՍԱՂԷՄԻ լուսարարապետութեան համար՝ ոչ միայն հաւանական ընտրելիներ նկատուած են Երուսաղէմայ միաբան եպիսկոպոսները, այլեւ Աղեքսանդրիոյ մէջ գտնուող Տ. Վահրամ վրդ. Ազարեանը, որ 7-8 տարիներէ ի վեր վանքէն դուրս, Երուսաղէմապական կալուածներուն վրայ տեսչական պաշտօն կը վարէ, և այժմ անպաշտօն կը մնայ հոն, Աղեքսանդրիոյ Ս. Պողոս-Պետրոս եկեղեցւոյն լուսարարապետութեամբը բաւականանալով։

ԱՐՄԱՇԻ դպրեվանքց համար վերջերս 600 լիրա կտակ ընող բարեպաշտուհի տիկնոջ անունը՝ հետաքրքիրներէն հարցում եղած ըլլալով խմբագրութիւնս, կը պատասխանենք թէ՝ յիշեալ կտակատար բարեպաշտուհիին անունն է՝ Տիկին Վասիլուհի Մարկոսեան։

ԿԻՐԱԿԻ օր Սամաթիոյ մէջ դպրոցի նպաստ հաւաքելու համար երկու ջրհանկիրներու գանձանակ կը յանձնուի։ Այս խեղճերն ալ սրճարանէ սրճարան և գինետունէ գինետուն պտտելով գլուխնին բաւական կը տաքցնէ և այն ատենանի կ'ըլլայ որ փողոցէն անցնողներն իսկ անհանգիստ ընելով վերջապէս այս մեր սիրելի զոյգը երեկոյին նորէն «պու տուվար պէնիմ, չու տուվար սէնին» ըսելով կը սկսին այդ վայրերը դիմելով թէ արբենալ և թէ ժողովուրդը անհանգիստ ընել. և չենք գիտեր ինչպէս՝ անոնց մէջ սարսափելի կռիւ մը չենէ կը ծագի, գանձանակը կը բացուի 250 դրչ. ի չափ ստակները կ'անհետանան և իրենք ալ պահականոց կ'առաջնորդուին։

Արդեօք այս գանձանակին պարացուելը երբ պիտի արգիլուի որպէս զի այդ տեսակ խայտառակութեանց մէյ մըն ալ տեղի չտրուի։

ԳՈՒՄԳԱՐՈՒԻ դուրսի Թաղ. Խորհուրդը իր անդամներէն ոմանց տեղափոխութեան և ոմանց կարգ մը բանաւոր պատճառներով երկարատեւ բացակայութեան համար ուրիշ երեք ընկերակիցներու պէտքն անհրապէտ նըկատած և այս առթիւ Պողոս Ալպոյաճեան, Պետրոս Թագուորեան և Սարգիս Պէօճէքեան էֆ.ներն ներկայացուցած ըլլալով, Ս. Պատրիարք հայրը վաւերացուցած է զանոնք։

ՏՕՔԹ. Ասիլեան էֆ., որ Ուսուսմն Խորհրդոյ կողմանէ պատուակալ այցելու բժիշկ նշանակուած էր նոյն Թաղի երկաթ վարժարանին, երէկ Թաղ. Խորհրդոյ անդամներէ ոմանց ընկերակցութեամբ իր անդրանիկ այցելութիւնը տուաւ, քննեց աշակերտներու առողջական վիճակը՝ զոր գոհացուցիչ գտաւ թէեւ, սակայն մատնանիշ ըրաւ աղքատիկ տղայոց սնունդի անբաւականութիւնը։ Գնահատեց հոն տիրող մաքրութիւնը և մանաւանդ վարժարանին դիրքը։ Ասիլեան էֆ. կարգ մը առողջապահիկ յանձնարարութիւններ ալ ըրաւ, զոր խոստացան ի գործ դնել Խորհրդոյ անդամները։

Թաղ. Խորհուրդը իր մասնաւոր շնորհակալութիւնը կը յայտնէ «Սուլթանիյէ» դեղարանին տէր Կիւմիւշեան էֆ.ի, որ բարեսիրաբար յանձն առած է ձրիաբար հայթայթել Թաղին վարժարանին համար պէտք եղած բոլոր դեղերը։

ՆԱՄԱԿԱՏՈՒՓ

Այսօր չքեղ կերպով տեղի ունեցաւ գիւղիս եկեղեցւոյն մէջ, հանդէսը պսակադրութեան՝ Ռուբէն աղա Սէմերճեանի ընդ համեստափայլ այրի Տիկին Արաքէմ Իրիքճիեանի (անդրանիկ քոյր Մեզպուրեան վարժարանի Տեսուչ Յովհան էֆ. Փալաքաշեանի)։ Եկեղեցին ամբողջապէս լուսաւորդուած էր։ Փեսին կողմէ ներկայ էր իր կրտսեր եղբայրը, Գառնիկ էֆ. Սէմերճեան որ կնքահայր եղաւ։ Հարսնեւորները յետ Պսակի արարողութեան, իրենց շնորհաւորութիւնները յայտնեցին։

Դարթալ, 4 Նոյեմ. Մ. Ս.

ՎԱՃԱՌԱՏԱՆ ՄԸ ՀԱՄԱՐ

կը փնտռուի գործունեայ «բլսաիէ» մը, վարժ գրագիր մը, և բանիրուն պատանի մը։ Դիմել «Մանղումէ»ի խմբագրութեան։

ՔԱՍԻՄԻ
ՏԵՂԱՑԻՆ-ԸՆՏԱՆԵԿԱՆ ԿԵԱՆՔԷ
ՆՈՐ ՎԷՊԸ

ԿՆՃՌՈՏ ՀԱՆԳՈՅՑ ՄԸ՝

Ժողովրդային պարզ լեզուով Քէօր ԿԱՊ ըսել է։ Այս նոր վէպը այնքան նրբին դարձուածներ ու հետաքրքրաշարժ պատկերներ ունի որ ուշադրութիւնը լարուած կը պահէ միտ ընթերցողին, որ ամէն օր պիտի հարցնէ թէ ինչպէս պիտի բակուի արդեօք ԸՆՏԱՆԵԿԱՆ այս

ԿՆՃՌՈՏ ՀԱՆԳՈՅՑ ՄԸ՝

ՀԱՑ-ԲՈՂՈՔԱԿԱՆՆԵՐԻՆ

ՍԳԱՀԱՆԴԷՍ Վեր. Ա. ԱՍԱՏՈՒՐԵԱՆԻ

Կիրակին, տէրունական օրը, Հայ-Բողոքականներու սրտին ամէնէն աւելի սիրած օրն է։ Երէկի կիրակին սակայն, ոչնանային խուսր օրերու նման, զիրենք ախրութեամբ համակած էր։ Կէս օրէն ետքը, երկսեռ բազմութիւնը, գեսի պէս կը վազէր Պայպլ-Հաուզի մատուռը, ուր տեղի պիտի ունենար ողբացեալ Աստուրեան Պատուելիին սգահանդէսը։ Աւետարանական եկեղեցին հոգեհանգիստի արարողութիւնը վաւերական չի ճանչնար. ուստի սգահանդէս կամ յիշատակի պաշտօն ըսելով պէտք է հասկնալ այն արարողութիւնը, զոր աւետարանական եկեղեցին կը կատարէ կրօնքի մարդուն մը մահէն ետքը, ուր հանգուցեալին բարեմասնութիւնները յիշատակելով ի վեր կը հանեն անոր կատարած դերը։ Մենք ամէնէն ետքը գացած ըլլալով, հազիւ նստելու տեղ մը կը գտնենք։ Սգահանդէսին կը նախագահէր Բրոֆ. Ե. Ճէհիզեան. բեմին վրայ կախուած էր ողբացեալ Պատուելիին մեծադիր պատկերը, բեմին աջ կողմը գրաւած էր երգեցիկներու երկսեռ խումբ մը, իսկ ձախ կողմը գրաւած էին ազգապետ էֆէնտին, բողոքական երեւելիները ու Բարգէն վարդապետ, իսկ առաջի նստարանին վրայ այրի երեցկինը և անոր սգաւոր պարագաները։

Կարճ աղօթքէ մը ետքը. զոր Վեր. Ս. Իւթիւճեան արտասանեց, երգեցիկ դասը մեղմօրէն երգ մը երգեց քառաձայն, երգիչներ ընկերակցութեամբ։ Յետոյ Բր. Ֆ. Ե. Ճէհիզեան, ողբացեալ պատուելիին բարեմասնութիւնները թուեց. Պերճախօս Բրոֆ.ը այսպէս վերջացուց իր խօսքերը. «Դուք գացէք անոր չիրմին վրայ գարնան գեղեցիկ ծաղիկներ ու պսակներ դրէք, սակայն ես կը սիրեմ անոր չիրմին վրայ մարմարեայ սպիտակ գիրք մը դնել, որու մէջ գրուած ըլլայ. «Ես եմ կեանքը և յարութիւնը»։ Երգէ մը վերջ, Ազգապետ էֆէնտին բեմին սանդուխին երկրորդ աստիճանին վրայ կայնելով, գեղեցիկ աշխարհաբարով ուշագրաւ խօսքեր խօսեցաւ, Աստուրեան Պատուելիին ամէնէն աւելի յատկանշական կողմերը ի վեր հանելով Քաղաքական ժողովին մէջ անոր կատարած դերը դրուատեց։ Նորէն երգ մը, անկէ ետքը Տր. Պարնըմ իբր հաւատարիմ բարեկամ մը ու հովիւ մը ներկայացնելով, ողբացեալ Պատուելիին պաշտօնավարութիւնը վրայ խօսեցաւ, քարոզչութիւնը վարժապետութենէ վար դասելով հանդերձ չի մոռցաւ երիտասարդներուն կոչում ընել, որպէս զի քարոզիչ ըլլան։ Մենք չենք կարծեր թէ վարժապետութիւնը քարոզչութենէ աւելի բարձր պաշտօն մը եղած ըլլայ. պաշտօնի մը վսեմութիւնը նսեմացնել ու նոյն ատեն երիտասարդներու կոչ ընել տրամաբանական չենք գտներ։ Նորէն երգ մը, յետոյ Վեր. Ե. Գրիգորեան իբր հանգուցեալին հայրենակիցը՝ Թրքերէն լեզուով բարեկամական յիշատակներ աւելցուց. Հուսկ ապա «քարոզիչի պէտք ունինք, անոնց կարօտ են մեր եկեղեցիները» ըսաւ։ «Ալ մտա ըլլամ» երգէն յետոյ, Բարգէն վարդապետ, (ԱՆՆՈՒՄԱՓԵԼԻ՛Ն, Ծ. Խ.) հակառակ իր կոկորդի ցաւերուն, բեմ ելաւ և հաստատելով թէ եկեղեցին՝ չատ ունդամներէ բաղկացեալ բայց մէկ միութիւն է, ամէն քրիստոնէի իր անկիւնին կամ դիրքին մէջ, անոր մասնակցելու պէտքը յանձնարարեց։ Մենք երեք անգամ է որ Բարգէն վարդապետը Բողոքական բեմէն կը լսենք, իր խօսելու ձեւը կանուխէն գիտենք, բայց բուն նիւթէն չեղելով ու իր դիտողութիւնները ընելով քնադատի մը երեւոյթ առնելը՝ իր փառքը (՝) կը նսեմացնէ։ Տր. Կրինի Հայերէն աղօթքէն ետքը փառաբանութեան երգը երգեցին ու Վեր. Ս. Իւթիւճեանի օրհնութեամբ ժողովը վերջացաւ։

Պակին հասոյթը Խաչդիւղի աղքատներուն յատկացուեցաւ. չի մոռնանք ըսել թէ գովելի է մասնախումբին այն չանքերը, որով փութացուեցաւ չիրիմ մը կանգնել գերեզմանին վրայ։ Դիտողութիւն մը. բեմախօսներէն ոմանք ա՛նչափ կամաց կը խօսէին որ երբեք չէր լսուէր, շատք սրտնեղացան ու իրաւունք ալ ունէին։ Հ.

«ՄԱՆԶՈՒՄԷ»Ի ՏՊԱՐԱՆԷՆ
ՀՐԱՏԱՐԱԿՈՒԵՑԱՒ
ՄԱՐԴԱՀԱՄԱՐԻ
ՎԵՐՋԻՆ ԿԱՆՈՆԱԳԻՐԸ
Հայերէն թարգմանութեամբ

Կը ծախուի Պապը Ալի Ճառաէի «Իգատա» և «Մանղումէ» տպարաններուն կից (Վաթան) գրատան մէջ թիւ 38։

Գին 40 փարայ
Գաւառներու համար 60 փրյ.

ԱՆՀՐԱԺԵՇՏ ԱՄԷՆ ԱՆՀԱՏԻ

ՍԱՐՐԱՖԻՑԷ

ԳԱԼԱԹԱ ՊՕՐՍԱՍԸ

Եսկ. Ուսմ. միւս ապշ. գաբ.	—
» » էն եիւքսէք	30—19
» » էն աշաղը	30—11½
Բուսմէլի չըմէն. ապշ. գաբան.	—
» » էն եիւքսէք	118—
» » էն աշաղը	117—50

ԱԴՋԷԼԵՐԻՆ ՖԻՑԱԹԸ

Օսմ. լիրասը 100 դրչ. տան	դրչ. բր.
Գէյազ մէճիտիյէ ֆարգը	108—01
Մէճիտիյէ	102—25
Ինկիլիզ լիրասը	110—02
Ֆրանսազ ալթունը	87—17
Բօլ	90—
Գրէմից ալթունը	51—06
Գարպոն գրամէսի	8—63

)(47)(

ԱՇԽԱՐՀԱԲԱՐ ԴԱՐԵԿ

ԳՐԱԲԱՐ ԲՆԱԳԻՐԷՆ ՔԱՐԳՄԱՆԵՑ
ԳԱԱԻՄ

ՍՐՏԻ ԽՈՐԵՐԻՆ ԽՕՍՔ
ԱՌ ԱՍՏՈՒԱԾ

Բ. Ո՛վ Օրհնուած. Օրհնուած և Երկնի Օրհնուած, զիս ալ նոյն հաւատքովընդունելով՝ կործանումէ կանգնէ՛, ո՛վ Բարերար. հիւանդութեան տխրութենէ դժկէ՛, ո՛վ Ողորմած. մահուան ցերեքներէն դէպի կեանքը դարձուր զիս ո՛վ Կենդանութիւն. ես ալ կանգ եմ. ապրեցո՛ւր անոր (աւազակին) հետ, ո՛վ Ապաւինութիւն. ես որ հատած եմ մարմնով, կենդանական ընծայէ՛ ինձ, ո՛վ Ցարութի՛ւն, ապա՛նք, Անմահութի՛ւն որ անպակաս Բարիք ես, անապառ Շնորհ, անփոփոխ Ներող, ամէն բանի կարող Աջ, ամէնուն իշխող Ձեռք և ամէնուն մօտեցող Մատ։ Կամք ըրէ՛ Տէ՛ր ու փրկուիմ. գթութեան ակնարկ մը միայն ուղղէ ու արդարանամ. լոկ խօսքով ըսէ ու չուռնով անարատ ըլլամ. չարիքներուս թիւը մոռցի՛ր և անմիջապէս համարձակիմ. առատաձեռնէ՛ ու իսկոյն Քեզմով պատուաստուիմ, որ մինչեւ վերջը ամէնէն փառաւորուած ես. ամէն։

Նոյն այն Հոգւոյն ալիքսալէց
մաղանփնիրան ու ալիքսան
հիչիչանփնիրան նո՛ր յանկլուածը։
Սրբի խորերէն խօսք առ Աստուած.

ԽԴ. ԽՕՍՔ

Ո՛Վ զօրաւոր, երկնաւոր թագաւոր՝ Տէ՛ր, Ցիսուս Քրիստոս, Աստուածը ամէնուն՝ աչքով տեսնուածներուն ու մտքով իմացուածներուն, բժշկական արուեստին կատարեալ հմտութեամբդ՝ պատճառ ես անախտ կեանքի. Մարգարէին խոստացուածին համեմատ, խօսած պահուս իմ մէջս եղի՛ր Դուն. որ Քեզի հետ միանալու այս խօսքին բարեզարդ դաշինքովը լուսաւորուելով, կրկին ողջնամ հոգւով ու մարմնով կատարելապէս կարող և անպարտելի։

Բ. Հոգեկան վէրքերու պատճառ պատրաստելու համար կարօտ չես ո՛չ սպեղանիներու, ո՛չ ժամանակի, ո՛չ միջնորդի, ո՛չ օրերու երկարաձգութեան, ո՛չ փոփոխութիւններ մտցնելու, ո՛չ կարելու, ո՛չ խարելու, ո՛չալ անդամահատութիւն ընելու մարդկային դեղատուութեան համեմատ, ուր միշտ վրիպանքը սխալն ու տարակոյս է որ կ'երեւի։ Այլ Քեզ համար՝ որ հոգիներն ու մարմինները ստեղծող ես, ամէն բան լուսաւոր է. ամէն բան առջեւդ է. ամէն բան գրաւած է. ամէն բան դիւրին է, ամէնքը հնարաւոր է. մտածումը՝ գործադրուած է. խոստումը՝ իրագործուած է. կամքը՝ կատարուած է, Քու կտակդ Աւետարան է. Քու վճիռդ (հոգւոյ) ազատութիւն է. Քու գիրքդ չնորհ է։ Ո՛չ օրէնքով սահմանափակուած ես. ո՛չ կանոնով կաշկանդուած. ո՛չ նուազութեամբ արգիլուած ես. ո՛չ հնազանդութեամբ խոնարհած. ո՛չ պղտիկութեամբ ամփոփուած ես. ո՛չ ալ սահմանով չափուած. ո՛չ բարկութեամբ կը վրիպես, ո՛չ ցասումով կ'ալլայլիս. խաւութեամբ չես սխալիր. խռովելով չես բորբոքիր և ոգեւ չես որ տարակուսիս։ Ո՛չ ողորմելէ կը դադրիս. ո՛չ բարձրութենէն կը խոնարհիս. ո՛չ այցելութիւնդ կը լքանես. ո՛չ կը սկսրանաս փրկագործութեանդ մէջ։ Ամէնուն սկիզբն ու վախճանը Դուն ես և ամէն բան Քեզմէ է. և Քեզ փառք ու երկրպագութիւն թող ընծայուի մինչեւ վերջն ամէն։

Նոյն այն Հոգւոյն ալիքսալէց
մաղանփնիրան ու ալիքսան
հիչիչանփնիրան նո՛ր յանկլուածը։
Սրբի խորերէն խօսք առ Աստուած

ԽԴ. ԽՕՍՔ

Ո՛Վ անսահմանելի Աստուած, Աստուծոյ հարազատ և անթարգմանելի ծնո՛ւնդը. բոլոր արարածներն ստեղծո՛ղ Քրիստո՛ս Թագաւոր. խաւարի մէջ լո՛յսը՝ մթնցած սրտերուն. մեզի հետ (մարդ) եղար կատարեալ և Քեզ Ղրկողին հե՛տ (Աստուած) ես իսկութեամբ. որ մերինովը հրաշալի կերպով ճանչցուցիր՝ Քու կիրն. Քու անճառելի, օրհնուած Հայրդ երկնաւոր, Որուն փառակից ես Դուն իբրեւ Արարիչ։ Եւ Որ վերէն ղրկեց զՔեզ, այնչափ հոգ տարաւ ինձ նման տարագրուած գերիի մը փրկութեան որ՝ մինչեւ իսկ մարդոց ձեռք մատնեց զքեզ։ Իսկ Դուն՝ կարող ըլլալով անվիճա աւարտել փրկագործութեան խորհուրդը, կատարեալ մարդկութեամբ և անթերի Աստուածութեամբ հաճեցար ճաշակել բաժակը մահուան՝ իմ տեղս, որ դատապարտուած մ'եմ։ Եւ կենսատու սուրբ Հոգին ինչպէս Քեզ՝ նոյնպէս ալ իսկակից է Քու Հօրդ. և էսութեամբ համապատիւ զՔեզ ծնողին և Քեզ՝ որ Անկէ ծնար։ Երեք անբաժանելի դէմքերէ՝ միակ Երրորդութիւնը կատարեալ, որ ոչ սկիզբ ունի ո՛չ ժամանակ. ամէնուն Բարերարը, ընդհանուրին կեանք չնորհողը, բոլորին Խաղաղութիւն պարգեւողը. արարածներու ստեղծողը. ամէնքը Ցօրինողը որ անքակտելի կերպով և մէկ ընութեամբ փաւաւորուած է։

Բ. Աստուածային էութենէ Մէկը, երկնաւոր, զօրաւոր, գթած հայրը, ինձ մահապարտս յանցաքներուն համար Իս անքննելի ծոցին միակ Ծնունդը՝ զՔե՛զ մատոյց. չխնայեց Քեզ՝ Իր համապատիւ ու սիրելի Որդիին, այլ՝ Զարքարիայի մարգարէութեանը համեմատ, կամաւ նուիրեց չարչարողներու զչնքովը մեռնելու. որովհետեւ ատրին հովիւին վրայ արթննալը, նոյն իսկ հովուապետին զարնուիլը, ոչխարներու հօտին ցրուիլը, ինչպէս նաեւ նաէր օրինակը առաջին գիրքը գրողին (Մովսէսի որ երբ թեւերը տարածէր՝ Իսրայելացիքը կը յաղթէին) խորանին ուխտադրութիւնը, զոհի արեան նուիրումը և Աբրահամու պատարագին խորհրդաւոր առակը, առաջուց կը նկարագրէր թշուառիս փրկուիլը Քու կամքովդ որ Ապրեցնող ես։ Ուրեմն ինչո՞ւ կը արամիս, ո՛վ անձս որ կործանած ես, չէ՛ թէ աստուածային հարուածներէ՝ այլ Քու ինքնաբերաբար հակամիտելէդ դէպ ի չարն. կամ ինչո՞ւ սատանայական յուսահատութիւններով միտքս պղտորելով կը խռովես զիս. Աստուծոյ յուսա՛. Անոր խոստովանէ՛ և Անիկայ կը հոգայ քեզ համար, ինչպէս կ'ըսեն Դաւիթի Սաղմոսն և ուրիշ մարգարէներու կեանքը խրախուսող խօսքերը։

(Շարունակելի)

ՄԱՆՉՈՒՄԷ»ՆԻՆ ԹԷՖԻՐԻԳԱՍԸ (109)

ՄԻԽԹԱՆԹԸԳԸՆ ԷՍՐԱՐՔ

ՄԻՒԷԼԼԻՖԻ

ԲԻԷՐ ՏԷԼԳՈՒՐ

ՇԱՐԼ ՏԷ ՊՈՆՎԻԼ

Իլթէ ο վագրթ օրատա սէպգաթ իսէն իլ չունատն իպարէթ օլմալը սը։

Մէեհնուլ ատէմ՝ արապաճրնա Բարիսէն խարիճ պիր եէրէ չէջմէսինի էմր իթմիշ սիր. մէսէլա Բանթէն հասարլարընա տէեէլիմ, բաբօրլարըմը կէօրմիւշսինիւզ սիր. ο կիճէ նէօպէճիլերէէն վէ պէքճիլերէէն պէգլէտիքլէրի մահէլլերի սիւալ իթտիմ. լաքին թալէհիմիզ պիզէ եարցմէ իթմէտիեինէն, ο կիճէնին սատ օն պիր պուչուղունատն իրթէսի կիւնին սատ պէչինէ գատար Բարիսէն երկիրմի պէշ արապատան զիեսաէ չըգուպ ο մահէլէ միւթէվէճճիհ օլմուշլար։

Եօլուն պու գատար ուզուն սիրամէսինտէն գօնթ արապատա նէ իլէ էյլէնտիրիլտի. պունա թատիւպ իթմէտի՞մի, պուրատը մէճհուլ տը։

Արապա հիսարլարա գատա՞ր մը կիթտի, եօգսա եարը եօլատ՞մըգալը։

Էվվէթ արապա պունլարը Բանթէն հիսարլարընա գատար կէօթիւրմիւշ սիր լաքին էկէր հինատէթէ իշթիրագը օլտուղունա իհթիմալ վէրմէզ իսէն, գօնթ ը Ֆրօզօլ արապատան սաղ օ լարագ... տօսթը իլէ չըգմէզ տը։

—Միւթանթըգ էֆէնտի, պու իշթիրագա իհթիմալ վէրմիմինիզ։

—Հիլ պիր վագրթ, հիլ, իհթիմալի եօգ տը։

—Մէյթին պուլունատուը եէրէ գատար գաթիլին գօնթու նէ սուրէթլէ կէթիրէպիլտիեէնի սեօյլեէպիլի՞րմիսինիզ, մալիւմ տիր քի էկէր արապաճը չէրիքի հինատէթ տեէիլ իսէ, թալ օճագլարընա գատար գաթիլ վէ մագթուլ կէօթիւրթիւլմէեուպ, հէյ չիպհէ տավէթ իսիլմէսինիզին պիր մահէլլատ պըրագըլապիլիր իսի։

—Հագգընըզ վար, լաքին պէն ա-րապաճրնն հինատէթէ իշթիրագընը զանն իթմէմ։

—Լաքին սիզէ տէ էսվապլարը մուտեէնէ իտէր իքէն, հինատէթին չէ-րիքլերի օլուղունը տիւշինմէսինի՞զ մի իսի։

—Իրատ պուեուրատուղունը պու սիւալէ տօղրուճա հէվապ վէրմէք պէնճէ միամքնսիզ օլտուղունը իթիր-ֆ իտէրիմ. լաքին իպէթ սիզէ սեօյլէմէեէ թէրճիհ իթտիեիմ վէճհ, պու հինատէթ ետ էվվէլինճէն միամալէա իսիլմիշ վէ եատատ թէսատիֆէն իրթիքապ օլուճմուշ... պիրինճի թագտիրտ, նէթիճէլերքէնտի քէնտինի գօլյճա կէսթէրիեօրլար։

Արապաճընն չէրիքի հինատէթ օլտուղունա իհթիմալ վէրիլիպ, հինատէթին իրթիքեատը իշտն Բանթէնին ինթիխապնա իթիմատ օլունապիլիր քի պու մահէլլատ տահա պիր չօգ չէրիքի հինատէթլերի պուլունճաղը գարարլաչուպ, գօլայճա թէհարրիեէթի տալիեի չաշրրթմագ իշտն միզաքերէ վէ նայը կէյտիրմէեէ էավապլար տա հազըր իսիլէպիլիր իսի։

Էյ պու հալաէ հինատէթ կէրէք արապատա իրատ իսիլմիշ, կէրէք տիլարրատա, հէքսի պիր տիր։ կէօրիւեօրսունը քի պու պիրինճի թագտիր թապիեաթըլտ պիրիպիրինէ բապթ օլուանապիլիր, լաքին տօղրու տէեիլ տիր։ չիմտի թէմամըլտա անլարսընը. Մ. գօնթ ը Ֆրօզօլը էօլտիւրմէեէ պու չասը մէճհուլը անճագ թէսատիֆ սէվգ իթմիշ տիր. գօնթուն Բարիսէ մուտատլէթինտ իւզէրինտէ չօգ բարա օլմաեաճաղը պէտինի տիր. մումիլէյինին պիր գաչ սատթ սօնրա գումարխանէյէ կիտիպ ο քիւլիեէթլի գազանճա նաիլ օլաճաղընը քիմ պիլիր իսի,

Ճիւրմ անճագ պու իքի եիւզ էլլի պին ֆրանքընը սէպպինէ իճրա իտիլմիշ տիր։ Պու պիրինճի թագտիր եատնի հինատէթ գումբանեասընընն թէչքիլի պահսը պէօյէ պիր իքի սատթտա օլամազ, ճանի պու հինատէթի պիլա թամիւտ իճրա իթտիեի կիպի, արապաճը տա չէրիքի հինատէթ տեեիլ տիր վէ հէմ տէ գօնթ ը Ֆրօզօլ արապատան սաղ օլտուղը հալտէ չըգարըլմըզ տը. էօյլէ իսէ մատտմ քի պու մահէլլ ինթիխապ օլունմատը, չէրիքի հինատեէթլեր տէ օլամազ։

Ղայրը մալիւմ օլան ատէմ՝ տարթ բրօսթքի Մ. Ֆրօզօլա Բարիսէն խարիճէ մի գագլթմըզ տը. մումիլէյի թաշ օճագլարընա գատար կէօթիւրմէք իլտն նէ հիլէ գուլլանմըզ տը. պուրատլարընը պիլէմէեորում։

—Լաքին էվվապլա՞ր։

—Էվվապլա՞ր, էյ պունը հիչ պիլմիրմիսիմ. պու էսրար մասլահաթընն էն նաղիք նօգթասը տը։

Պու արալըգ խրամէթնի օտանընն գարուսունը արալըգ իտիպ, Մ. ը Շաթիլին մուվասլէթինի խապէր վէրտի։

Մ. Բէրնօլէն սէրթճէ.

—Պուեուրսուն, տէտի։

Պօվար վէ Մ. տօքթօր միւթանագընն օտասընատա պիր սատթ արզու իթտիքլերի ըշնարը հագգէթ իշտն չէրտի նագապիլ պիր սուրէթլէ չալըշագատան սօնրա օտատան չըգտըլար։

Մ. ը Շաթիլ տալիէ տտիրէսինտէն չըգար իքէն բօլիսին էլինի գուվվէթլէ սըգարագ տէտի քի.

—Օրատա կիտիեօրսունը՞ տէյի՞լ մի։

—Էվվէթ էֆէնտիմ։

—Եարընն սիզի թէքբար կէօրէպիլէճէ՞ քմիեիմ։

—Էվվէթ, չունքի եարընն պէլքի սիզին հարէքէթինիզին նէթիճէսինի անլամատա իհթիեաճըմ օլաճագ, զանն իտէրիմ։

(Տեվամ)

ԲԱԺՇԿԱԿԱՆ ՏԵՂԱԿՈՀՈՒԹԻՒՆ

Գնդ. Տօքթ. Աղէքսանդր պէյ Ա-րապեան, այս անգամ իր ընակութիւնը հաստատած է Բերա, Թարլա Պաշի Թիւ 121, ուր կը գտնուի ամէն օր, առաւօտ և երեկոյ, իսկ կէս օրուան միջոցները, ուրբաթ և կիրակի զատ, կը գտնուի Պահէճ-Գիւղու, Մինասեան գեղարանը։ 8—8

ՅԱՐՈՒԹԻՒՆ ԷՖ. ԳԱՅՍԷՐԵԱՆ

Միւմիլէյի՝ օն պիր սէնէ մուգատ, Մէքթէպի Հուգուգը Շահանէսի պա չահատէթնամէ, խուրուճ իթմիլ, վէ ղայրէթ ու իսթիգամէթիլէ հէր քէսին հիւսնիւ Թէվէճճիհ վէ էմնիյէթինի գազանմըզ, երպապը նամուս վէ լիյագաթատան վէ պիրինճի սընըֆ տավ վէքիլէերինատէն մա՛րուճ պիր գաթտը։

Ֆէնտիլերի՝ հէր նէվ Շէրի, Հուգուգ, ճէզա վէ Թիճարէթ տավալարընը տերէօհտէ իտէր։

Պիր մէպլաղը մալիւմ մուգապիլինամալթը տալըգ վէ սէնէլիք ապօնէ գալա վէ գապուլ իլէր։

Տավալարը հագգընատա մէճհանէն մալիւմատ ալմագ իսթէեէնլերէ պէյանը էյ վէ իթալը մալիւմատան գալնը մագ։ Էքսէր տավալարատան բէյնի իճարէթ ալմատարը կէպի, բէնքէօգլարընը. տա սուլէնէ թէսվիյէատ գուսուր էլլամէտ։ Սապահլարը սատթ 3—6տա վէ ագշամլատը տախի 10—12է գատար եուզբանէատ պուլունուր։

Իտարէխանէսի՝ Պապը Ամի ճատասինատ Մուսուլ խանընտա 23, 23 վէ 24 նուամէրալը օտալար տը։

ԲԱՐԻԶ ՍԷՐԿԻԻ ՈՒՄՈՒՄԻՍԻ

1900

ԱՄԵՐԻԳԱՆԸՆ ԷՆ ՄԵԾՈՒՐ ՏԻՔԻՃ ՄԱՔԻՆԱՍԸ

ՆԻՒ-ՀՕՄ

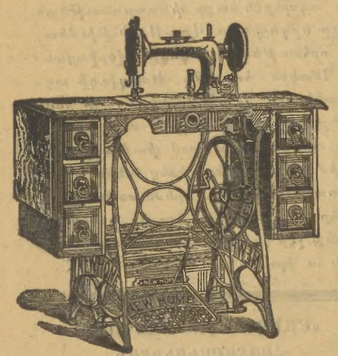

Մէզքիւր Սէրկիի Ումումիսինտէ միւքաֆաթընը, HORS CONCOUR ըէգամպէթսիզ գազանմըզ տը։

Էն ուֆագ թէֆէրրուճաթընա գատար էմսընատա թէվէֆֆիւգ իտէր։

Թիւրքիա իչիւն եէկեաճէ աճէնթասը ԱՄԷՏԻՕ ՍԱԼՎԱԹՕՐ

Մէրքէզի ֆիրուխթը Սթանպօլատա, Պահճէ Գաբուսընտա, Համիտիյէ ճատատէսի, Նօ. 7 Թրամուէյ խաթը իւզէրինտէ։ Շիհոգլէր Իզմիթտէ, Սիլիվրիտէ, Աֆիոն Գարահիսարատա վէ սաիրէ։

ՖԷՆԻՔՍ ՕԹՐԻՇԻԷՆ

ԿԵՆԱՑ, ՀՐԴԵՀԻ, ԾՈՎՈՒ

ԿԱՅՍ. ԹԱԳ. ՍՈՒԱՆԶԱՆՇՈՐՀԵԱԼ ԸՆԿԵՐՈՒԹԻՒՆ

ՀԱՍՏԱՏԵՑԱԼ Ի ՎԻԵՆՆԱ 1860ԻՆ

Գրասենեակ Հանօքուլ խան, թիւ 52, 53, 54, 55, 56

ԼԻԱԶՕՐ ՆԵՐԿԱՅԱՑՈՒՑԻՉ Գ. ՖԵԲԱՏԵԱՆ

Ֆէնիքս Օթրիշիէն Ընկերութեան կենաց ապահովագրութեան օրինակ մը.—

35 տարեկան մէկը որ կ'ուզէ ապահովագրուիլ Ֆէնիքս Օթրիշիէն ընկերութեան 20000 ֆր.ի և քսանևհինգ տարուան համար, տարեկան 925.80 ֆրք. պիտի վճարէ. ու պայմանաժամուն պիտի սանայ 31266 ֆրք. հնչուն դրամ ամբողջովին։ Իսկ եթէ մեռնի զոր օրինակ, 10 տարիէն իւր ժառանգորդները անմիջապէս պիտի սանան 21314.62 ֆր.։

Այս ամէն գումարներ ԱՆՈՒՆԱԿԱՆ չեն, այլ ԻՐԱԿԱՆ, և Ֆէնիքս Օթրիշիէն ընկերութիւնն այս գումարներուն վճարումն կ'երաշխաւորէ իւր բոլորով։

ՏԻՐԻՆԿ

ՊԻՇՄԷԵԷ ՄԱԽՍՈՒՍ ՏԻՐԻՆԿ ՆԱՄ ԱԼԷԱՔ ՈՒ ԷՏԷՎԱՔ

Պու ֆապրիգա՝ Բարիզին 1900 էքսբօզօսիօնունատա 23 միտալեա իլէ 16 պէօյիւք միւքաֆաթա նամիլ օլմուշ տը։

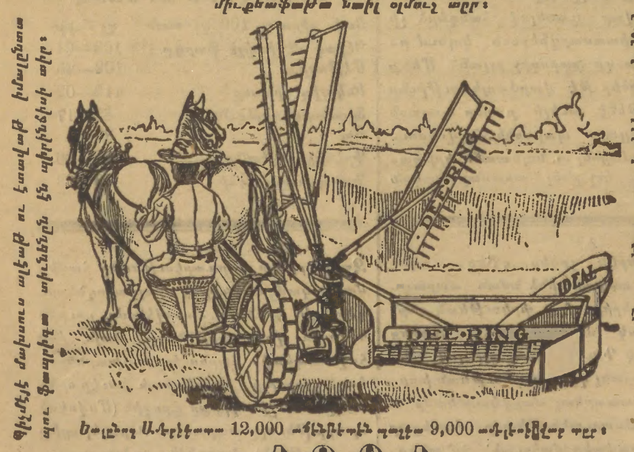

Եալընզ Ամերիկա 12,000 ճէրիպիսն գալա 9,000 ամէրիգէլը տը։

1901

Իլթէ էէնի պիր ասրա տուխուլ էյլէտիք։ Միրուր խուէն զէման՝ չիմտի եիւզ սէնէյի կէչմիշ, պինանէն ալէյ վուգուտթը Թարիխիէէ սրրատանա գայտ օլունմուշ տը։ Պու տէվրին Թէրագգիսաթը՝ ալէյ ումում չաեանը հայրէթ պիր տէրէճէատ տիր։ Մաքինա մարիֆէթի իլէ պիչմէք ֆէվգ էլ ատէ պիր Թէրագգը տեեի՞լ մի։ 1858 սէնէսինտէ «Մարչ» նամ Թրրան մաքինասընն իճատնտան պէրու պու անէ տէկին սանատթը մուհիմմէի մէզպուրէտ կէրէք Ամէրիգատա վէ կէրէք տիւնեանրն հէր պիր Թարաֆընատա էն միհիմմ պիր Մէվգը Թուիմուշ օլան ֆապրիգա՝ ՏԻՐԻՆԿ վէ գումբանիասը օլուպ, իմալ եկլէտիեի մաքինալարը սաթուն ալանարրն հատատ ու հիսապը եօգ տը։

Իսթէէնլերէ գաթալօկ տէֆթէրիմիզի մէճհանէն կէօնտէրիրիզ։ Մէզքիւր տէֆթէրտէ պիչմէէ մախսուս

«Իտիալ Տիրինկ» նամ տէմէթ իթմէ «Իտիալ Տիրինկ» նամ Թրրան
» » » օրագ պիչմէ » » » Թրրմրգ

կիպի միւխթէլիֆ իւլ ճինս մունթազամ մաքինալարըմըզդն բէսմէրի մէվճուտ վէ իչպու մաքինալար՝ միւպալաղարզ վէ ճիտատ սուրէթտէ Թարաֆըմըզդան Թարիֆ իտիլմիշ տիր։

Պու մաքինալարն եէկեանէ տէբօզիթօսը՝ Տէրսէատէթտէ Կալաթատա Գէորգ պէյ խանընտա 1, 2, 3 Ն՝ ը մաղազալարատա, Մ. Սիմէյ Նովէլ վէ գումբանիասը տը։

ՀՐԱՏԱՐԱԿՈՒԹԻՒՆ

ՆԵՇԱՆ Կ. ՊԷՐՊԷՐԵԱՆԻ

ՏԱՐԵՑՈՅՑԸ

43 Պատկերներով զարդարուած

Կը պարունակէ

ՔԱՍԻՄ սրամիտ յօդուածները մեր ընտանեկան բարքերու վրայ,

Ա. ՓԱՆՈՍԵԱՆի ամէնէն սիրուն ոտանաւորներէն մէկ քանին,

Մ. ԳԱԼԻՆՏԷՐԵԱՆի Ամնցիի նոր թիփերը. Սարբիտես քանայիրի պատմութիւնը՝ Ամնցիներու բերնէ եղած, եւ թէ ադ տոհմակիցները ինչպէս կը մեկնեն հեռագիրը, ֆօնօկրաֆը, էլեֆտրականութիւնը, եւլն։

Եւրոպական բոլոր վեհապետներու եւ վեհապետուհիներու պատկերներն ու անոնց իրարու հետ ունեցած ընտանեկան կապերը։

Նաեւ զուարճալիքներ, առածներ, վէպեր, օգտակար գիտելիքներ, եւն։

Գին 5 դահեկան || Թղթատարով 6 դին։

ՆՇԱՆ Կ. ՊԷՐՊԷՐԵԱՆ, ՊԱՅԱԼԻ ՃԱՏԷՍԻ 38

ՉԿԱՐՈՂԱՑԱԾ ՄԻ ԱՆՑՆԻՔ

Արիւնը, ոսկորները, ջիղերը, ակռաները և մարդուս կազմուածքին ուրիշ մասերը որոշեալ քանակութեամբ ՖՕՍՖՕՐ կը պարունակեն որ մարմնոյն առողջութիւնը պահպանելով անդամներուն կանոնաւորաբար աշխատելուն կ'օգնէ։ Այս ֆոսֆորը որ թանկագին մարդկային կազմուածքին համար, չատ անգամ կը քիչնայ հիւանդութեանց պատճառով և այն անձը որ կորսնցուցած է մամնոյն ֆոսֆորը, տեսական տկարութեանց կ'ենթարկուի։ Ամէնը կը տկարանայ, ջիղերը կը թուլնան, ծունկերը կը կտրին, ամբողջ մարմնոյն և գլխաւորաբար ուղեղին ոչ յոգնութիւն կը զգայ, սիրտը կը որոփէ և դեռ այս կարգէ շատ մը անանգատութիւններէ կը տառապի։

Կորսուած ֆոսֆորը կրկին արեան մէջ մտցնելու և զայն օգտագործելու համար, բժիշկներ երբ հնարք մը կը տորհէին, այս տարի Բարիզի առաջակարգ քիմիագէտ Պիլեոն՝ Օ վօ Լէյիթին Պիլեօն անուամբ դեղ մը հրատարեց որ կորսուած ոյժը կատարելապէս կը մտցնէ արեան մէջ, ջիղերը-ոսկորներն ու մարդուս կազմուածքը կը զօրացնէ, և մարմնոյն դիւրաշարժութիւն կուտայ։ Անոնք որ իրենց ուղեղն ու մարմինը յոգնեցուցած են, անոնք որ, գեղծումներու պատճառով անկարողութեան մատնուած են և վերջապէս անոնք որ ոյժի պէտք ունին, անհրաժեշտ է որ Օ վօ Լէսիթին Պիլեօն Օ vo-lécithine Billon առնեն։ Օ վօ լէսիթին Պիլեոնը որ ամէնէն ազդու դեղն է շաքարախտին, ընդունուած էր Ֆրանսայի բժշկական Ակադէմիէն և 'ը ծախուի մեծ դեղագործներու ու դեղավաճառներու քով։

Գ. ԵՐՄԵՆԱՆ ՎԷ ՇԻՐԷՔԵԱՍԸ

ՊԷՕՃԻՐԻՔ ԷԼԳԻՍԷ ՏԷՐՕԶԻԹՕՍԸ

Սթանպօլատա Սուլթան Համամընատա Թօքալեան խանընտա Ն՝ 24

Էլգիսէ մաղազալարը մխանընտա էն էսկի վէ էն զիեատէ էմնիյէթի վէ չէօհրէթի օլան Թօքալեան խանընտաքի էլգիսէ մաղազասընն էսկի նամ վէ չէօհրէթ վէ իւնվան վէ մէքեանը սալա Թէպտիլ օլունմամըզ օլտուղը կիպի սահիպ վէ մուէսսիսի Գ. Երմէնեան պիր գաթ տահա ինզիպաթ վէ ինթիզամը իտարէի իսթիքամալ իլէ միւֆթէխիր տիր։

Թօքալեան խանընտաքի մաղազա միւտատխտմէրինտէն պազըլարընն ο ճիվարատա մուխթէլիֆ իսիմէր իլն միւճէտատէն այմըշ օլտուգլարը էլէ պիսէ մաղազալարընն՝ Թօքալեան խանընտաքի էլգիսէ մաղազասը իլէ ասլա վէ զաթան իչթիրաք վէ միւտատիպէթ վէ իրթիպաթլարը օլմատրղունան, միւհթէրէմ միւշթերիլերիմիզին իղֆալ օլունմատարագ Թօքալեան խանընտաքի էլգիսէ մաղազասընա մուրաճաաթ իթմէլերի Թավսիյէ վէ իլան օլունուր։

ՖԻԵԱԹ ՄԱԳԹՈՒ

ՀԱՍ ՍՆՏՈՒԿՃԻ ՀԱՐՍՆԻՔԻ

ՄԱՔՍՈՒՏ ԳԵԼԸՃՃԵՈՆ

Կ. Պոլիս, Էսկի-Զապթիյէ

ԱՊԱՌԻԿ

Մի՝ ՈՒՋԷՔ

ԶԳԻՏԻ

ՏԱՄ

ԱՊԱՌԻԿ

ԶԳԻՏԻ ՏԱՄ

Ճամբորդներու համար 5 % զեղչ
Ամուրիներու » 10 % »
Աղջիկներու » 50 % «

ԶՈՐՍ ԱՆՈՒԱՄ ԿԱՐԳՈՒՈՂՆԵՐՈՒ ԶԻ

ՏՔԴ. Յ. ՄԱՆՈՒԿԵԱՆ

ՄԱՍՆՍԳԷՏ ԲԺԻՇԿ ՄՈՐԹ, ԳԱՂՂԻԱԿԱՆ ԱՌՏԻ, ԱՑՐԵՐՈՒ ԵՒ ԿԻՆԵՐՈՒ ԾՆՆԴԱԿԱՆ ԳՈՐԾԱՐԱՆՆԵՐՈՒ ԵՒ. ՀԻՒԱՆԴՈՒԹԵԱՆՑ

Ցիչեալ բժիշկը, որ 15 տարի չարունակ պայտնաւորած է Գասթէմունիի նահանգին հիւանդանոցներուն մէջ ուր վերոյիշեալ հիւանդութիւնները այնպէս տարածուած են, և որ 5 տարիի չափ ալ Եւրոպայի այդ հիւանդութեանց յատուկ նշանաւոր հիւանդանոցներուն մէջ ուսումնասիրութիւններ կատարած, և գործնական փորձեր որած է և այս կերպով նոյն հիւանդութիւններու բուժման ամենաւերջին մեթոտներուն մէջ ձեռնհասութիւն ձեռք բերած, այժմ հաստատուած է Բերա Պէօյիւք Բարմագ գաբու թիւ 10 տունը, և կէս օրէն մինչեւ ժամը 11 կը գտնուի Պոլիս, Պաղչէ գափու պահականոցին դիմացը, Գիւլիւքեան դեղարանը, ուր կը դարմանէ վերոյիշեալ հիւանդութիւնները, որչափ ալ հինցած բլլան ատոնք։ Ուրբաթ օրերը ձրիաբար կը դարմանէ աղքատները։ 100—9

ԳԱԹՐԱՆ ՀԱԳԳԸ ԷՔՐԷՄ

Կէսեւուս նէպէլէերիյէ միզոճ, էօքսիրիւքլէր վէ նէֆէս տարլըղընա գարշը վէ եէնի պայլամըզ վէրէմին Թէտավիսինատ Թէէսիրաթը չիֆա պախչասը հասէպիյէ մէմլէքէթիմիզ սէրատատան աթրպպի հագիգէսինին էքսէրիա Թագտիր վէ Թահսինինի վէ մէճլիսի Թրպպիեէ վէ Սրհիէեի ումումիեէնին Թատիգինի իրրագ էյլէմիշ տիր։

Ումում տէքօ վէ էճզախանէլէրատ պուլունըր։ Թայրատան սիրարրը վուսգունտա նէնի ճամի չէրիֆ մէրամվէնէրի գարչուսընտա Բեազիմ պէյին էճզա տէքօսունա միւրաճաաթ օլունմայր տրր։ 32—5

ՆՈՐ ԴԱՍԱԳԻՐՔ

ԱՇԽԱՐՀԱԳՐՈՒԹԵԱՆ

Ըստ նորագոյն միճակագրաց

Աչխատասիրութիւն

ՏԻԳՐԱՆ Ե. ՊՈՂՈՍԵԱՆԻ

Գին 4 դրուշ

Զեղչ 40 % դպրոցներու համար

Բազմերախտ ուսուցիչ Տիգրան էֆ. Պողոսեանի սոյն աշխարհագրութիւնը, որ նախակրթարաններու համար խնամով պատրաստուած գործ մ'է, 208 երեսներէ բաղկացած, պատկերազարդ, կը պարունակէ պատմական, առեւտրական, վիճակագրական չափական տեղեկութիւններ, արժանի ամէն փարտրանաց տնօրէններու ուշադրութեան։

Գեւառային դպրոցներու համար 40 % զեղչէն զատ 10 % բացառիկ զեղչ մը ալ կայ, 50 օրինակներու համար։

Վաճառման կեդրոնատեղին է Պոլիս Գոճաման օղլու խան, Բիւզանդ Մ. Պողոսեանի քով։

Տէր և Տնօրէն

ՅՈՎՀԱՆՆԷՍ Ֆ. ԳԱՅՍԷՐԵԱՆ

ԶԱՐԴԱՐԵԱՆ ԳՐԱՏՈՒՆ

Պոլիս Զամմաճիբլար Եօխուշ Թ. 50 եւ Կալաթա Եիւխէք Գալտրրմ, 695

Զարդարեան եղբայրները՝ գոհացնելու համար իրենց Բերայաբնակ յաճախորդները՝ մասնաճիւղ մը բացած են Կալաթա, Եիւքէք Գալտրրմ, Թ. 695, ուր՝ ինչպէս նաև Պոլսոյ գրատունը, կը ծախուին ամէն տեսակ և ամէն լեզուի վեպական, դասական, գրական, նոր թէ գործածուած գիրքեր։ Կը գտնեն մատենագրարաններ եւ գործածած գրքեր։ Կը պատրաստեն կազմի և տպագրական գործեր, ոճան միչտ ոճան։ Կը գտնեն ու կը վաճառեն գործածուած դրօշմարեալներ, Հաւաքածոներ, Պոլիս տպուած հանդէսներ և լրագիրներ որոնց մէջ գրական գեղեցիկ ժամանցներ կը գտնուին։ Մեծ գեղեր, տպարիկ վաճառում գրքերու, (երաշխաւորութիւնամբ)։ Վարձքով կուտան վիպական գրքեր որոնց ընթերցումը հաճելի է ձմեռուան երկար գիշերներուն մէջ։

ԿԱՂԱՆԴ ԿԱՂԱՆԴ

Կաղանդի առթիւ մեծ մթերք օրացոյցներու, ծոցի, գրպանի, յուշատետր, համառօտ, ընդարձակ Տարեցոյց, աղօթագիրք, ընտիր կազմերով, ոսկեզօծ թաւշեայ եւն. եւն.։ Մինակ կեդրոնատեղի Մկրեան աղօթագրքերու ամէն կազմերով, 15, 22 և 30 դրշ.։

ՈՒՐԻՇ ՏԵՂ. Մի դիմէք բայց եթէ Զարդարեան գրատունը, եթէ Պոլիս կը ընակինք՝ Զաքմաքճիլար Եօխուշ աղբիւրին դէմ, Թ. 50. եթէ Բերայաբնակ էք՝ Եիւքսէք Գալտրրմ, Թ. 695։

ՆՈՐ ՀՐԱՏԱՐԱԿՈՒԹԻՒՆ.—Ա. Ցարութիւնեանի ԼԻՌԻԱԾ ՐՆԱՐը, սիրուն բանաստեղծութեանց հատոր մը որ պատիւ կը բերէ համակրելի հեղինակին։ Սիրուն կազմով և տպագրութեամբ։ Գին 5 դրշ.։ 20—1

ՊԱԼԳԱՆ

ՍՕՖԵԱՏԱ ՄԻԼԼԻ ՍԻԿՈՒՐԹԱ ՇԻՐՔԷԹԻ

ԵՐՄԱՅԷ, ԻՀԼԹԻՅԱԹ, ԹԷՄԻՆԱԹ ՖՐ. 7500000

1899ատ մէրի իւլ իճրա	էսմիւր սիկուրթատը պէտէլի ֆրգ.		19,534,278
» »	եանկէն »	» »	460,267,208
» »	» »	ռիսքի »	1,433,965

Էսմիւր էնվէրնի վէ չօճուգլար իչիւն միւթեսիլ շէրէթի իլէ սիկուրթա գալ իտէր։

Ճանկէ՝ էրէգ հէր նէվի պէնա վէ էշտա իւզէրինէ սիկուրթա ագա իտէր։

Նէպէսի՝ էրգալրընն էրէգ մալ, էվլադը նագտիսէ վէ վարօր սիկուրթալարը գապուլ իտէր։

Հիսսէտարանա՝ 1896ատ 18½ %, 1897ատ 18 %, 1898ատ 18 %, 1899ատ 16 % թէմէթթիւ թէվզի իթմէ տիր։

Շէրքէթին Պանքէրլէրը (Տէրսատատէթատ Լօնտրատա Գրէտիթ Լիոնէ, Անկլօ Աւոթրիան Պանգ, Պանգ Նատիոնալ Պիւլկար։ Թաշրալար իչիւն միւսատա վէ միւթեպէր քէֆալէթի ճէնթիլէր տրանզիտօր Դրպաթա, Մէր թէպանի օտգագ ճէտատան

ԱՐՇԱԿ ՈՒՆՃԵԱՆ

ՄԻՒՀԹԷՐԷՄ ՄԻՒՃԹԷՐԻԼԷՐԷ ԿԻՌՃԷԼ ՊԻՐ ՀԷՏԻՑԷ

ՎԱՔՍԻՆ

ՍՈՒՍՈՒՋ ԵԱՆԱՆ ԻՏԱՐԷ ԳԱՆՏԻԼԻ, ՀԷՐ ԵԷՐՏԷ ՍԱԹԼԼԸ

Թագիսէրհինտէն սագընընզ

Մէզքիւր իտարէ գանտիլին բաղպէթը ուսումնասիրէէ մազհար օլտուղունը կէօրէն բագիլեր Թարաֆընատան Թագիլիլերի իմալ վէ ֆիրուխթ իսիմէքտէ օլտուղունատան, գուճուլար իւզէրինտէ մէօհր պուլունան ֆրանսզճա (Վաքսին) քէլիմէսի իլէ ֆապրիգամըզդն իչպու մարգարտանեանի ՐԻՒՐԲԻի ԱՐՋԸՆ իւզէրինէ վաղ պունուզ օլան գանտիլին բէսմինէ տըգագթ իթմէլերի Թավսիյէ օլունուր։

24 գուճու եագարգլարընը, կէթիրէեէքլերի գուճուլար տէրունինտէ պուլունան ասուլը իսիթմիլէ տարիր սարը քեազալարլա իսպաթ իսէէ՝ մալիւմ օլան հէտիեէ վէրիլէեէք տիր։

Պիլիրին մէմալիքը Օսմանիէ իչիւն մէզքիւր ֆապրիգանն վահիս լիպէի իսթանպօլատա Սուլթան Համամընատա Հանօքուլ խանընն իւսթ գաթնատա 29 վէ 30 նուամէրատա Բաբաեանօքուլ վէ չիւրէքեասը տը։ 24—8

ՉԻՖԼԻՔ ՊԱՑԹԱՐԸ

Պայթար Թապիպի մէչհուրը պինպաչը Օսման պէյ հաղրէթլէրինին թէէլիֆ իթտիեի էսերը մէզքիւր աթ վէ ինէք վէ գօեուն վէ քէչի վէ քէլպ վէ գուշ վէ, էմալի հայվանաթը էյուէ պագմագ իչուն նէ կիպի թէապիրէ իթթիխազ իթմէք վէ պիր կէօնա խութալըգալարը զուհուր իտէր իսէ, Ինեօլտա իլանլար գուլլանագ լազգ կէլէհէեէնի պիլտիրիր վէ տահա պիր խայլը մալիւմաթը նատիրէեի վէ նալիպի ազգագաթ բէսմէրի հավի տիր։

Գիթապէն միւքէմմէլիեէթինը պինանէն մէհլիսի քէպիրի ասքերի թարֆինատան տտիսի պէեէնիմիզ օլմալն հայվան մէրագլարընա թավսիյէ օլունուր։

Ֆիեաթը բէք էնվէն տիր եանի 5 ղր., վէ քիթապճարատան մագազա, պայլճա Մէրճան չարչըսընատա Եօղլը խանընատա 9 նուամէրալը քիթապճանտան ատթըրը։

ՄԻՒՀԻԴԷՅԻԼԷՐԻ ԼԻՍԱՆԸ ԹԻՒՐԿԻ ՄՈՒԱԼԼԻՄԻ

Էվվալարընը սուրէթը խուսուսիյէտ խանէլէրինատ թիրքճէ օգութմամ վէ լիսանը թիւրքինին գավտիսինի պի հագգընն վագգի էյլէմէք արզու իտէն էպէվէնէ միւգթէտիր վէ մաթպատմրզճա մալիւմ պիր զաթ թավսիեէ իտէրիզ։

Միւյրը մուսմիլէյն միւպէխիլերին անլատապիլէճէեի սուրէթատ վէ զանէթ սատ պիր թարզտա լիսանը մէզքիւր Ատա, Մաքրիքէօյ, Գօղաճիլի վէ ճիվարընա էնվէն պիր իւճրէթ մուգապիլինատ, խանէլէրինէ գատար կէտուզ թէտրիս իթմէքտէ տիր։

Կէտիքարատա Սուլթանիէ էճզաճրը Լէուն էֆ. Կիւմիւշեանա միւրաճաաթ խտիլմէսի։